

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

**Wielkopolski
Fundusz Rozwoju**
Spółka Samorządu Województwa Wielkopolskiego

Wielkopolski Fundusz Rozwoju

Spółka Samorządu Województwa Wielkopolskiego

TAJWAN

Informator dla Inwestora

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Informacje ogólne	4
1.1. Podstawowe dane	4
1.2. System władzy	6
1.3. Ludność	8
1.4. Religia	8
1.5. Święta/ Dni Wolne w 2020 roku	8
1.6. Godziny pracy	9
1.7. Etykieta biznesu - o czym warto pamiętać w kontaktach biznesowych z tajwańskim partnerem	9
2. Tajwan dla inwestorów	11
2.1. Powody dla, których warto inwestować na Tajwanie	11
2.2. Gospodarka	12
2.3. Korzyści i zachęty dla inwestorów	18
2.4. Turystyka	18
3. Główne wskaźniki ekonomiczne	19
4. Tajwan jako podmiot stosunków międzynarodowych	25
4.1. Stosunki międzynarodowe	25
4.2. Uznanie na arenie międzynarodowej	25
4.3. Stosunki nad cieśniną tajwańską (Formosa Street/ Taiwan Street)	26
5. Współpraca Polska - Tajwan	27
5.1. Polska i Tajwan w relacjach handlowych i gospodarczych	27
5.2. Porozumienie między tajwańskim Biurem Gospodarczym i Kulturalnym Tajpej w Warszawie i polskim Warszawskim Biurem Handlowym o unikaniu podwójnego opodatkowania obowiązuje od dnia 1 stycznia 2017	28
5.3. Dostęp do rynku dla polskich towarów i usług szanse dla Wielkopolskich MŚP	29
5.4. Polacy na Tajwanie	31
6. System podatkowy	31
6.1. Podatek dochodowy od osób prawnych	31
6.2. Podatek dochodowy od osób fizycznych	31
7. Możliwości inwestycyjne na Tajwanie	32
7.1. Firma na Tajwanie	32
7.2. Rozwój i potencjał wybranych branż	33
7.3. Przydzielanie licencji	35
7.4. Prawo własności intelektualnej	36

8. Transport.....	36
9. Dostawy, usługi i warunki płatności.....	39
10. Ocena ryzyka inwestycyjnego na Tajwanie.....	43
11. Przydatne kontakty.....	44
11.1. Adresy stron rządowych Tajwanu	44
11.2. Strony o charakterze gospodarczym	44
11.3. Media anglojęzyczne	44
11.4. Transport.....	45
11.5. Polskie adresy na Tajwanie	45
11.6. W Polsce	45
12. Polecane wydarzenia targowe*	46

Wstęp

Przedstawiamy Państwu kolejny Informator dla Inwestora, tym razem dotyczący Tajwanu, który wskazuje, iż właśnie ten azjatycki kraj jest odpowiednim kierunkiem dla ekspansji zagranicznej przedsiębiorców i inwestorów z województwa wielkopolskiego.

Mamy nadzieję, że niniejsza publikacja pozwoli Państwu na podjęcie optymalnych decyzji w zakresie inwestycji w zaproponowanych obszarach, branżach i sektorach gospodarczych, uwzględniając zaprezentowane w Informatorze ryzyka inwestycyjne, ale również szanse, jakie daje zagranicznemu inwestorowi rynek tajwański.

Tajwan to jedno z najbardziej rozwiniętych ekonomicznie państw świata. Zaliczany jest do tzw. „azjatyckich tygrysów”, a w ostatnich pięciu dekadach stał się gospodarczą potęgą. Swój sukces w dużej mierze oparł z jednej strony na działalności sektora małych i średnich przedsiębiorstw, a z drugiej na funkcjonowaniu dużych korporacji o globalnym zasięgu. Motorem napędowym tajwańskiego wzrostu gospodarczego stały się branża informatyczna oraz przemysł metalurgiczny.¹

Publikacja powstała na podstawie danych zastanych oraz materiałów zebranych podczas wizyt w urzędach centralnych, instytucjach otoczenia biznesu, a także rozmów B2B, który miały miejsce w czasie wizyty gospodarczej na Tajwan w dniach 9-12 kwietnia 2019 roku, w której uczestniczyli przedstawiciele Wielkopolskiego Funduszu Rozwoju sp. z o.o. na zaproszenie Krajowej Izby Gospodarczej.

Mamy nadzieję, że przedstawione w publikacji informacje, będą dla Państwa przydatne i pomogą w podjęciu decyzji o ekspansji na rynek tajwański. Jednocześnie zachęcamy do bezpośredniego kontaktu z pracownikami naszej Spółki, którzy będą mogli zaproponować Państwu dedykowane rozwiązania, dostosowane do indywidualnych potrzeb, w tym produkt finansowy **Pożyczka Ekspansja**, który w bardzo szerokim zakresie pozwala sfinansować wszelkie inwestycje przyczyniające się do internacjonalizacji firmy. Informacje na temat pełnej oferty produktów finansowych oferowanych przez Wielkopolski Fundusz Rozwoju sp. z o.o. znajdą Państwo na stronie internetowej: www.wfr.org.pl.

¹ Na podstawie: https://www.paih.gov.pl/20180912/paih_otwiera_biuro_na_tajwanie (10.04.2020 r.)

1. Informacje ogólne

1.1. Podstawowe dane

Państwo – Republika Chińska (Tajwan) – 17 powiatów i 6 miast;

Położenie – Azja Wschodnia, wyspa na zachodnim krańcu Pacyfiku od zachodu granicząca wodami terytorialnymi z Chinami, od północy z Japonią, od południa natomiast z Filipinami, linia brzegowa Tajwanu wynosi 1566 km;

Powierzchnia – 36 tys. km²;

Ludność – ponad 23,5 mln (gęstość zaludnienia 640 osób/km²), 50,13% mieszkańców Tajwanu stanowią kobiety;

Stolica – Tajpej: 2,7 mln mieszkańców. Zgodnie z decyzją tajwańskiego Zgromadzenia Narodowego z czerwca 2009 r., dnia 25 grudnia 2010 r. w wyniku przekształcenia dotychczasowego powiatu Tajpej w jednolity obszar miejski powstało Nowe Tajpej, którego populacja wynosi około 8 mln mieszkańców²;

Klimat – zwrotnikowy wilgotny, roczna średnia suma opadów wynosi 2500 mm (ulewne deszcze nawet do 1000 mm w ciągu doby występują podczas tajfunów – najczęściej w okresie od kwietnia do października). Średnie temperatury w lipcu osiągają 28 stopni Celsjusza. Lata, rozpoczynają się w maju i trwają do końca września, są zwykle upalne i wilgotne. Krótkie i łagodne zimy trwają od grudnia do końca lutego – temperatura wynosi wówczas około 14 stopni Celsjusza. Wyspa znajdująca się na styku płyt tektonicznych jest terenem intensywnej aktywności sejsmicznej. W zdecydowanej większości są to jednak wstrząsy o sile nie przekraczającej 4 stopni w skali Richtera³;

Język – językiem urzędowym jest język mandaryński używany przez ok 80% mieszkańców;

Strefa czasowa – UTC +8;

Waluta – dolar tajwański (TWD, NT\$, NTD). Zgodnie z kursem Narodowego Banku Polskiego z dnia 23 października 2019 r. wartość jednego dolara tajwańskiego wynosiła 0,1257 PLN⁴;

Data – na Tajwanie obowiązują dwa kalendarze. Kalendarz gregoriański (używany w Polsce) oraz kalendarz Republiki Chińskiej liczony od 1911 r., stąd np. rok 2020 jest 109 rokiem Republiki Chińskiej⁵.

² https://pl.wikipedia.org/wiki/Nowe_Tajpej (12.04.2020 r.)

³ Informator Ekonomiczny Ministerstwa Spraw Zagranicznych Tajwan, <https://informatorekonomiczny.msz.gov.pl/pl/azja/tajwan/> (12.04.2020 r.)

⁴ Ibidem

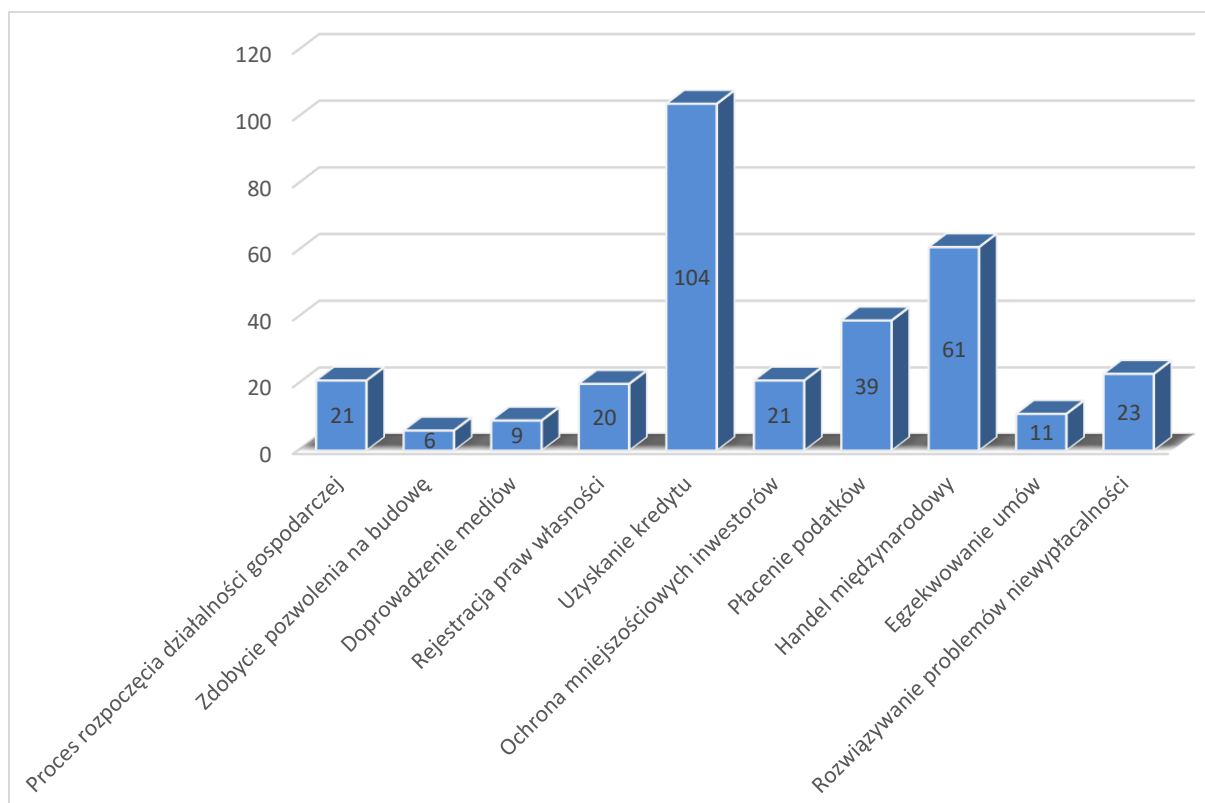
⁵ Na podstawie: Informator Ekonomiczny Ministerstwa Spraw Zagranicznych Tajwan, <https://informatorekonomiczny.msz.gov.pl/pl/azja/tajwan/> (12.04.2020 r.)

Mapa 1: Położenie Tajwanu

Źródło: [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/e/e7/Taiwan_ROC_political_divisions_labeled.s](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/e/e7/Taiwan_ROC_political_divisions_labeled.svg/2000px-Taiwan_ROC_political_divisions_labeled.svg)
vg/2000px-Taiwan_ROC_political_divisions_labeled.svg.png (10.04.2020 r.)

**Wykres 1: Główne mierniki swobody działalności gospodarczej –
Tajwan wśród 190 gospodarek**

Źródło: Na podstawie „Doing Business 2020 Taiwan, China”, World Bank Group.

Zagregowane wartości powyższych wskaźników pozwalają uplasować Tajwan na 15 miejscu (pomiędzy Australią – 14 miejsce a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi -16 miejsce) wśród 190 krajów w rankingu dotyczącym łatwości prowadzenia działalności gospodarczej.

1.2. System władzy

Tajwan jest demokracją parlamentarną, w której przedstawiciele władzy wyłaniani są w wyborach powszechnych. Na Tajwanie wyróżnia się cztery poziomy władzy:

- a) poziom centralny;
 - Prezydent i Wiceprezydent

Prezydent (obecnie Pani Tsai Ing-wen, wybrana na drugą kadencję w styczniu 2020 r.) i Wiceprezydent są wybierani co cztery lata w wyborach bezpośrednich (możliwość sprawowania urzędu Prezydenta i Wiceprezydenta została ograniczona do dwóch kadencji). Prezydent pełni funkcję głowy państwa, jest także zwierzchnikiem sił zbrojnych. Dodatkowo powołuje cztery z pięciu izb, które tworzą tajwański system władzy, w tym premiera. Sam system władzy jest

zorganizowany na Tajwanie wg koncepcji Sun Jat Sena opartej o tradycyjny trójpodział władzy. Również parlamentarzyści są wybierani bezpośrednio w okręgach jednomandatowych.

- Izby

Zgodnie z obowiązującą konstytucją władze centralne dzielą się na pięć izb: Izbę Ustawodawczą (odpowiednik parlamentu), Izbę Wykonawczą (odpowiednik rządu), Izbę Sądowniczą (odpowiednik sądu najwyższego i trybunału konstytucyjnego), Izbę Kontrolną (odpowiada połączonym kompetencjom audytu finansowego, cenzury i rzecznika praw obywatelskich) oraz Izbę Administracyjną (dba o rozwój służby cywilnej i nadaje uprawnienia kolejnych rang i stopni w administracji). W roku 2012 została przeprowadzona restrukturyzacja ilości jednostek działających w obszarze rządowym, w jej efekcie obecny rząd Tajwanu to: 14 ministerstw, 8 rad, 3 niezależne urzędy oraz 4 pozostałe organizacje szczebla centralnego.

b) poziom miast wydzielonych;

Największe miasta są jednostkami administracyjnymi najwyższej rangi podległymi orzecznictwu rządu centralnego, których działalność w istotny sposób wpływa na rozwój regionalny. Ich status pozwala na dostęp do większej puli środków finansowych oraz możliwość zatrudniania dodatkowej liczby urzędników. Do największych miast należą: Nowe Tajpej, Taichung, Kaohsiung, Tajpej (stolica), Taoyuan oraz Tainan.

c) poziom powiatów i miast na prawach powiatu;

d) poziom dzielnic miast wydzielonych i miast na prawach powiatu, miast podległych powiatom i gmin miejskich i wiejskich.

Narodowy Plan Rozwoju przyjęty w 2018 r., przez Narodową Radę Rozwoju (National Development Council), wymienia pięć obszarów będących priorytetem w działaniach rządu. Są to: „Kulturalny Tajwan” (szeroko pojęta dbałość o spuściznę kulturową), „Zielona Wyspa” (odnawialne źródła energii, rozwój wytwórczości przyjaznej środowisku i technologii sprzyjających komasowaniu energii, przyspieszenie budowy inteligentnych sieci energetycznych), Tajwan planuje zwiększyć moc instalacji fotowoltaicznych do 20 GW do 2025 r., co przełoży się na szanse na dostawy o wartości około 4.33 miliardów USD, „Inteligentne Społeczeństwo Cyfrowe” (wsparcie cyfryzacji w przestrzeni finansowania badań naukowych, prawo przyjazne cyfryzacji), „Sprawiedliwe Społeczeństwo” (ochrona praw pracowniczych, system emerytalny, równouprawnienie, budownictwo socjalne etc.), „Zadowolona Ojczyzna” (wsparcie dla uzdolnionej młodzieży, walka z przemytem narkotyków, zabezpieczenie zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi, wsparcie dla zrównoważonego rozwoju). Ostatnie wybory i to zarówno prezydenckie, jak i parlamentarne (2016 r. i 2020 r.) wygrała Demokratyczna Partia Postępu (DPP) uzyskując 60% poparcia. Druga największa siła polityczna, Narodowa Partia Ludowa (Kuomitang, KMT) uzyskała wynik na poziomie 31%.

1.3. Ludność⁶

Ludność Tajwanu to ponad 23,5 mln mieszkańców (55. miejsce na świecie). W tej grupie znajduje się blisko 500 tysięcy imigrantów pochodzących przeważnie z Chin i Południowo-Wschodniej Azji. Szesnaście oficjalnie uznanych grup etnicznych czyni z Tajwanu ciekawą mozaikę kulturową. W zależności od źródeł pomiędzy 95 a 98% mieszkańców Tajwanu stanowią Chińczycy Han będący najliczniejszą grupą etniczną na świecie (ok. 1,3 mld). Fakt ten nie oznacza jednak spójności kulturowej i językowej. Wskutek różnych okresów fal migracji oraz przynależności do swego rodzaju podgrup etnicznych, grupa Han posługuje się różnymi językami, obyczajami, tworząc wyjątkowy tygiel kulturowy. Tajwańczycy ceniąc swoje dziedzictwo kulturowe z dużym szacunkiem odnoszą się do pozostałych kilku procent autochtonicznych mieszkańców. W celu umożliwienia kultywowania ich tradycji, została uchwalona dedykowana im ustawa, a dzięki staraniom państwa oraz osób i instytucji prywatnych powstał specjalny kanał telewizyjny (Taiwan Indigenous Television TITV).

Średnia długość życia na Tajwanie (dane za rok 2017) to 80 lat. Najliczniejszą grupę w populacji wynoszącą 73% stanowią osoby w przedziale wiekowym między 15 a 64 rokiem życia, z kolei w przedziałach do 14-tego i powyżej 65-tego roku życia dane te wynoszą odpowiednio po 13%. Warto także odnotować dodatni przyrost naturalny, a jego wskaźnik wynosi 8 narodzin na 1000 mieszkańców. Obywatele w wieku produkcyjnym (pomiędzy 15 a 65 rokiem życia) to 17,1 mln mieszkańców Tajwanu, z tego czynni zawodowo stanowią 11,9 mln. Wśród nich 35,3% posiada wyższe wykształcenie.

1.4. Religia⁷

Na Tajwanie zaobserwować można wysoki poziom wolności wyznaniowej oraz tolerancji dla wszelkich wyznań religijnych. Do dominujących religii pod względem liczby wyznawców zalicza się: buddyzm (35,1%) oraz taoizm (33%).

1.5. Święta/ Dni Wolne w 2020 roku⁸

- 1 stycznia – Święto Powstania/ Proklamowania Tajwanu;
- 23 – 29 stycznia – Chiński Nowy Rok;
- 28 lutego – Narodowy Dzień Pamięci;
- 2/3 kwietnia – wcześniejsze dni wolne (gdy święto wypada podczas weekendu, przypadają one na dni przed lub po weekendzie. W przypadku dni roboczych pomiędzy świętami są one odpracowywane w wybraną sobotę lub – jeśli taka jest decyzja przedsiębiorstwa – pracownicy są zobowiązani do skorzystania z urlopu);
- 4 kwietnia – Dzień Dziecka i Dzień Sprzątania Grobów;

⁶ http://multilingual.mofa.gov.tw/web/web_UTF-8/MOFA/glance2019-2020/German.pdf (12.03.2020 r.)

⁷ Informator Ekonomiczny Ministerstwa Spraw Zagranicznych Tajwan, <https://informatorekonomiczny.msz.gov.pl/pl/azja/tajwan/> (12.04.2020 r.)

⁸ Na podstawie <https://www.gtai.de/gtai-de/trade/wirtschaftsumfeld/feiertage/taiwan/feiertage-2020-taiwan-164986> (09.04.2020 r.)

- 1 maja – Święto Pracy (nieobligatoryjny dzień wolny od pracy);
- 25 czerwca – Święto Smoczych Łodzi;
- 26 czerwca (piątek) – Dzień Roboczy między świętami/ wolny/ długi weekend;
- 3 września – Dzień Żołnierzy (nieobligatoryjny, dzień wolny od pracy);
- 1 października – Święto Środka Jesieni (Święto Księżycy);
- 10 października – Święto Narodowe.

1.6. Godziny pracy

- Banki od pn. do pt. w godzinach 9.00 do 15.30 (niektóre mniejsze placówki pracują dłużej);
- Przedsiębiorstwa od 9.00 do 17.00;
- Urzędy – od pon. do pt. – rozpoczęcie pracy między 8.00. a 9.00 (przerwa obiadowa 12.30 –13.30), zamknięcie między 17.00. a 18.00;
- Domy handlowe – od 10.00 lub 11.00 do 21.30 (cały tydzień);
- Pozostałe sklepy – od 9.00 lub 10.00 do 20.00 lub 22.00 (sześć albo siedem dni w tygodniu);
- Sklepy sąsiedzkie/osiedlowe, małe supermarkety (np. Wellcome, 7-eleven) czynne całą dobę.

Ferie, przerwa urlopową, wakacje

Na Tajwanie okres wakacyjny i urlopowy przypada na lipiec i sierpień. Niewłaściwy dla podróży biznesowych jest także okres chińskiego nowego roku, który jest ruchomy między końcem stycznia, a końcem lutego. Przypadające w tym czasie ferie szkolne oraz dni wolne są często wykorzystywane na krótkie wyjazdy urlopowe.

1.7. Etykieta biznesu - o czym warto pamiętać w kontaktach biznesowych z tajwańskim partnerem⁹

Współczesny świat i środowisko zawodowe charakteryzuje duża wrażliwość na kwestie związane z kulturą osobistą. Znajomość etykiety w biznesie oraz umiejętność zachowania nienagannych manier jest cechą niezbędną dla dobrego menedżera. Poniżej zaprezentowane zostały wybrane zasady savoir vivre'u biznesowego istotne w relacjach z tajwańskim partnerem:

1. Umawianie spotkań:

- Miejscowe kontakty osobiste są pomocne w nawiązywaniu relacji biznesowych;
- Kwiecień – wrzesień to najlepszy czas na kontakty biznesowe;
- Dobrym pomysłem jest wysłanie naszych propozycji przed wizytą, aby nasz partner mógł się z nimi zapoznać;
- Od zagranicznych biznesmenów oczekuje się punktualności, stąd o spóźnieniu przekraczającym 10 minut należy uprzedzić telefonicznie.

⁹ <https://www.wfr.org.pl/category/blog/przewodnik-po-krajach-swiate/> (09.04.2020 r.)

2. Powitanie i tytułowanie:

- Ukłon może być wystarczający jeśli spotykamy kogoś pierwszy raz;
- Typowy azjatycki uścisk dłoni jest delikatny i trwa 10-12 sekund, czasem z użyciem obu rąk;
- Na Tajwanie panuje duży szacunek dla tytułów naukowych;
- W przypadku osób nieposiadających tytułów zawodowych należy używać formy „Pan”, „Pani” lub „Panna” razem z nazwiskiem;
- Wizytówkę należy wręczać oburącz (jedna strona wizytówki powinna być wydrukowana w języku mandaryńskim i najlepiej ze złotymi literami) i nie należy chować jej do portfela umieszczonego w tylnej kieszeni spodni;
- Wymiana wizytówek na Tajwanie jest bardzo popularna, dlatego należy zaopatrzyć się w odpowiednią ich ilość, ponieważ przybycie na spotkanie bez wizytówek może oznaczać brak profesjonalizmu;

3. Przyjęcia oficjalne i towarzyskie:

- Korzystne jest akceptowanie wszystkich zaproszeń w trakcie pobytu na Tajwanie, jeżeli musimy odmówić to powód musi być bardzo wiarygodny;
- Obiad jest najważniejszym posiłkiem w ciągu dnia i zaczyna się około godziny 18.00, obiady biznesowe zazwyczaj mają miejsce w restauracjach i należy podkreślić, że posiłkom biznesowym towarzyszy spożycie alkoholu;
- Zaproszenie do tajwańskiego domu należy traktować jak zaszczyt, należy zabrać upominek (nic z żywności) i po przybyciu zdjąć obuwie;
- Podczas posiłku należy spróbować każdego dania, dlatego należy jeść małymi porcjami, ponieważ zaserwowanych może być nawet 20 różnych dań;
- Przed wyjściem należy podziękować i ukłonić się, w dobrym tonie jest zaprosić gospodarza na podobny posiłek;
- Podczas korzystania z taksówki, należy pamiętać aby zostawić kierowcy część reszty, tak samo należy postąpić, jeśli pomaga nam przy bagażu.

4. Ubiór:

- W kontaktach biznesowych ponownie powinni nosić tradycyjnie ciemne garnitury i krawaty;
- Czerwony, biały i czarny – to kolory, których należy unikać;
- W kontaktach biznesowych panie powinny nosić suknie w tradycyjnym stylu, spodnie i bluzki lub kostiumy, natomiast spodnium nie jest uważane za strój wystarczająco oficjalny.

5. Rozmowy i zachowania negocjacyjne:

- Wstępna pogawędka zazwyczaj zaczyna spotkanie biznesowe;
- W zespole negocjacyjnym powinny znaleźć się osoby na wyższych stanowiskach i z wszechstronną znajomością firmy, włączenie osoby starszej do składu delegacji może być istotne dla osiągnięcia sukcesu podczas negocjacji;
- Jeśli w naszym zespole negocjacyjnym ma być kobieta, należy o tym wcześniej poinformować tajwańskiego partnera;
- Materiały pisemne powinny być przetłumaczone na język mandaryński;
- W tutejszej kulturze biznesu targowanie się jest częścią stylu życia – musimy przygotować się na kompromis;
- Nigdy nie należy krytykować swojej konkurencji;
- Należy spodziewać się opóźnień w negocjacjach i niejednokrotnie jest to zabieg taktyczny, który ma na celu osłabić pozycję negocjacyjną drugiej strony (na

ostateczne terminy nie należy narzekać, a osiągnięcie porozumienia może wymagać wielu spotkań);

- W tajwańskiej kulturze biznesowej negocjacje są często kontynuowane po podpisaniu kontraktu.

6. Zachowania publiczne i gestykulacja:

- Dystans interpersonalny jest bardzo ważny dla Tajwańczyków;
- Należy utrzymywać minimalny kontakt wzrokowy, zwłaszcza z osobami starszymi od siebie;
- Wskazywanie palcem jest towarzysko nieakceptowane, należy wskazywać otwartą ręką;
- Panie mogą krzyżować nogi, panowie powinni trzymać stopy płasko na podłodze.

7. Przyjmowanie i wręczanie upominków:

- Należy mieć zawsze upominki pod ręką, ponieważ już w trakcie pierwszego spotkania może być nam wręczony upominek (w trakcie pierwszej wizyty dobre są upominki zawierające logo naszej firmy, nie należy dawać upominków wyprodukowanych na Tajwanie);
- Upominek należy odbierać oburącz, dłońmi skierowanymi ku górze i należy pamiętać aby nie rozpakowywać w obecności darczyńcy;
- Tajwańczycy mają skłonność do dawania hojnych upominków i należy być przygotowanym na odwzajemnienie się podarunkiem o podobnej wartości;
- Upominki cenione na Tajwanie to: zawierające logo naszej firmy, złote pióra, perfumy, importowane wódki, wyroby high-tech, produkty związane z baseballlem;
- Czerwony, różowy i żółty – to kolory upominków i ich opakowań, które przynoszą szczęście, natomiast 6 i 8 to szczęśliwe liczby dla upominków; Należy pamiętać aby Tajwańczykom nie wręczać: nieparzystej liczby kwiatów (pech, zła wróżba), nożyczek, noży i narzędzi tnących, zegarków, słomkowych sandałów, a także chustek do nosa (opakowania upominków nie powinny być białe, czarne lub niebieskie, a także nie należy wręczać niczego w liczbie 4, ponieważ cztery brzmi podobnie jak śmieć).

2. Tajwan dla inwestorów

2.1. Powody dla, których warto inwestować na Tajwanie¹⁰

- 1) Stabilność polityczna;
- 2) Rezerwy walutowe w wysokości ok. 462 mld USD (dane za rok 2018) pozycjonujące Tajwan na 5. miejscu na świecie;
- 3) Według danych Światowej Organizacji Handlu (WTO) w roku 2017 Tajwan zajmował 16. miejsce na liście największych światowych eksporterów oraz 18. miejsce w gronie importerów;

¹⁰ www.startabusinessintaiwan.tw (10.03.2020r.)

- 4) Dobre relacje z Unią Europejską oparte o poszanowanie takich wartości jak demokracja i praworządność;
- 5) Gospodarczy „tygrys” w regionie (wspólnie z Singapurem, Hongkongiem i Koreą Południową);
- 6) Tajwan jest przyjaznym środowiskiem do prowadzenia biznesu z uwagi na stabilny kurs waluty, relatywnie niskie oprocentowanie oraz znaczny kapitał;
- 7) Bardzo dobra kondycja makroekonomiczna;
- 8) Tajwańskie uniwersytety należą do jednych z najlepszych na świecie, zapewniając wysoko wykwalifikowaną siłę roboczą;
- 9) Tajwan, silny rynek krajowy – raport Forbes ujawnił, że Tajwan pokonuje Japonię i Koreą Południową pod względem siły nabywczej. Tylko Hongkong i Singapur mają wyższy poziom PKB (w parytecie siły nabywczej) na jednego mieszkańca;
- 10) Tajwan jako centrum gospodarcze – kultura, język i geograficzna bliskość rynku Chin kontynentalnych stwarza możliwości dalszej ekspansji i rozwoju. Dzięki demokratycznemu otoczeniu i stabilnym rządów prawa, Tajwan jest doskonałą bazą do założenia firmy w Azji i może stanowić „drzwi” do Chin kontynentalnych. Co więcej, Tajwan sam w sobie jest wystarczająco dużym rynkiem konsumenckim;
- 11) Relatywnie niedrogie koszty wody, elektryczności i usług telekomunikacyjnych. W latach 2015-2016 Tajwan uplasował się na 18. miejscu na świecie w zakresie dostępności sieciowych aplikacji. Usługi internetowe tajwańskich urzędów są zaliczane do jednych z najlepszych na świecie, a zaawansowana technologia cyfrowa jest ułatwieniem dla zagranicznych przedsiębiorstw.

2.2. Gospodarka¹¹

Tajwan stał się ze słabo rozwiniętej wyspy rolniczej światowym liderem technologii. Do połowy XX wieku Formoza (nazwa jaką wyspie nadali portugalscy odkrywcy na początku XVI w.) eksportowała głównie płody rolne przede wszystkim ze względu na przeprowadzoną z sukcesem w 1953 r. reformę rolną. Gospodarka Tajwanu przeżywała okres szybkiej industrializacji w ciągu dziesięcioleci po zakończeniu chińskiej wojny domowej ze wzrostem PKB średnio na poziomie 9% między 1950 a 1999 rokiem. W latach 80., Tajwan rozwijał się w kierunku wysokich technologii. W tym czasie powstał klaster przemysłowy – Hsinchu Science Park.

Tajwan odgrywa znaczącą rolę w gospodarce światowej. Należy do ścisłej światowej czołówki będąc wiodącym sprzedawcą towarów na rynku produktów technologii informatycznej i komunikacyjnej (ICT). Według danych Światowej Organizacji Handlu (WTO) w roku 2017 Tajwan zajmował 16. miejsce na liście największych światowych eksporterów oraz 18. miejsce w gronie importerów. Z produktem krajowym brutto (dalej PKB), który w roku 2017 wyniósł 573 miliardy USD, Tajwan plasował się na 22. miejscu wśród najsilniejszych gospodarczo państw świata. Z kolei PKB liczone nominalnie „na głowę mieszkańca” wyniósł odpowiednio 24.337 tysiące USD (dla porównania w roku 2009 było to 16.392 USD) co stanowi 35. wynik na świecie. Warto podkreślić, że wynik ten plasuje Tajwan w pobliżu takich państwa jak

¹¹ Na podstawie: Profil Terytorialny Tajwanu - Publikacja Warszawskiego Biura Handlowego w Tajpej, Tajpej, marzec 2018, Informator Ekonomiczny Ministerstwa Spraw Zagranicznych Tajwan, <https://informatorekonomiczny.msz.gov.pl/pl/azja/tajwan/> (12.04.2020r.), Doing Business in Taiwan/ Institute of Export & International Trade

Argentyna czy Szwecja. Natomiast PKB liczone miernikiem parytetu siły nabywczej (PPP Purchasing Power Parity), który w roku 2017 wyniósł na Tajwanie 49.827 tysięcy USD na osobę, umiejscawia gospodarkę Tajwanu obok gospodarek Austrii i Danii. Opisując PKB Tajwanu należałoby odnieść się do jego struktury, a tworzą ją usługi 62,9%, przemysł 35,4% (dominują wyraźnie produkty elektroniczne) i rolnictwo 1,7% (głównie chów trzody chlewnej).

Po kryzysie światowym w roku 2009, Tajwan musiał zmierzyć się z kolejnym, związanym z małym popytem na produkty elektroniczne, jaki miał miejsce w 2015 r., co miało ścisły związek ze światowym spadkiem cen ropy naftowej. W tym czasie gospodarka Tajwanu wzrosła o zaledwie 0,8%, a obroty gospodarcze skurczyły się o 13%. Koniunktura gospodarcza zmieniła się już dwa lata później, kiedy to zanotowano wzrost eksportu o 13% oraz importu o 12%. Wzrost gospodarczy za rok 2016 zamknął się na poziomie 2,86%. Według prognoz Narodowego Biura Statystyk Republiki Chińskiej przewidywany wzrost gospodarczy w 2020 roku wyniesie 2,58%.

Coroczne badania gospodarek narodowych prowadzone przez praktycznie wszystkie liczące się światowe organizacje zajmujące się globalną analizą biznesową (Światowe Forum Ekonomiczne, Economist Intelligence Unit), wskazują jednoznacznie gospodarkę Tajwanu jako lidera wzrostu gospodarczego oraz rozwoju technologicznego. Z tej perspektywy Tajwan zalicza się do najsilniejszych gospodarek na świecie. W roku 2013 Tajwan podpisał umowę handlową z Nową Zelandią i była to pierwsza umowa tego rodzaju podpisana z członkiem OECD. Tego samego roku doszło także do podpisania umowy handlowej z Singapurem i była to pierwsza tego typu umowa z partnerem z Azji południowo-wschodniej. Podobne umowy Tajwan podpisał także z Indiami i Indonezją. Z punktu widzenia Tajpej, umowy te mają z pewnością jeszcze jeden dodatkowy walor, a jest nim wzmocnienie wiarygodności Tajwanu jako ich sygnatariusza i jako członka międzynarodowych organizacji wymiany handlowej. Jako państwo postrzegane od dłuższego czasu w roli gospodarczego lidera, którego wiarygodność jest powszechnie uznawana, Tajwan wciąż boryka się z problemem oficjalnego uznania własnej państwowości przez większość państw na świecie. Wszelkie działania biznesowe, których konsekwencją są aspekty formalne związane ze zmianą postrzegania na arenie międzynarodowej lub ocieplanie jego wizerunku, są ważnym elementem doktryny geopolitycznej Tajwanu.

Tajwan, którego gospodarka jest w większości oparta na eksporcie, należy do tzw. nowo uprzemysłowionych państw o wysokiej dynamice wzrostu. Ponieważ wyspa jest uboga w zasoby naturalne, rdzeniem produkcji przemysłowej są towary, których wytworzenie wymaga wysoce wyspecjalizowanej siły roboczej oraz niezbędnego *know-how*. W ostatnich dwóch dekadach głównymi siłami napędowymi gospodarki wyspy stały się informatyka i elektronika.

Rolnictwo stanowi niewielką część eksportu Tajwanu. Uprawia się najczęściej ryż, słodkie ziemniaki, kukurydzę, orzechy arachidowe, trzcinę cukrową, owoce tropikalne, warzywa, soję oraz herbatę. Najbardziej dochodową grupą produktów rolniczych są orchidee oraz orzechy palmy arekowej, tzw. betel (popularna na Tajwanie używka).

Łączny wolumen handlowy Tajwanu (dane za rok 2018) wyniósł około 622 mld USD, z czego wartość dla eksportu wyniosła około 335 mld USD, a dla importu około 286 mld USD, co w prosty sposób pozwala określić nadwyżkę w obrocie handlowym na poziomie blisko 50 mld USD.

Kolejnym istotnym czynnikiem kształtującym obraz gospodarki Tajwanu jest wysokość rezerw walutowych. Według danych z grudnia 2018 r. wynosiły one około 462 mld USD, co pozycjonowało Tajwan w pierwszej światowej „piątce”.

Analizując strukturę procentową tajwańskiego eksportu wartego w 2018 r. 335 mld USD wymienić należy:

- Chiny (41% udziału),
- Kraje grupy ASEAN (18%),
- Stany Zjednoczone (12%),
- Europa (9%),
- Japonia (7%),
- Pozostałe kraje (13%)¹².

Z kolei struktura procentowa tajwańskiego importu, który w 2018 r. wyniósł 286 mld USD, kształtuje się następująco:

- Chiny (19%),
- Japonia (15%),
- Stany Zjednoczone (12%),
- Europa (12%),
- Kraje bliskiego wschodu (12%),
- Kraje grupy ASEAN (10%),
- Pozostałe (20%)¹³.

Wartość inwestycji Tajwanu za granicą wyniosła w 2018 r. ponad 14 mld USD, a ich najważniejsze kierunki to:

- Brytyjskie terytoria krajów karaibskich: 5,9 mld USD,
- Stany Zjednoczone: 2 mld USD,
- Holandia: 1,1 mld USD,
- Wietnam: 0,9 mld USD,
- Bermudy 0,62 mld USD.¹⁴

Z kolei wartość bezpośrednich inwestycji na Tajwanie wyniosła w 2018 r. 11,4 mld USD, a najwięksi inwestorzy to:

- Holandia: 3,5 mld USD,
- Luksemburg: 1,77 mld USD,
- Japonia: 1,5 mld USD,
- Brytyjskie terytoria krajów karaibskich: 1,49 mld USD,

¹² Raport PWC doing-business-in-taiwan-2020

¹³ Ibidem

¹⁴ www.multilingual.mofa.gov.tw/web/web_UTF-8/MOFA/glance2019-2020/German.pdf (07.04.2020 r.)

- Niemcy 0,64 mld USD.¹⁵

Tajwan to wiodący inwestor w ChRL (blisko 76% inwestycji Tajwanu trafia do Chin) oraz jeden z największych inwestorów w Socjalistycznej Republice Wietnamu, gdzie wiele podmiotów gospodarczych regionu ma swoją produkcję w związku z rosnącymi kosztami pracy w Chinach.

Światowe Forum Gospodarcze w swojej publikacji dotyczącej konkurencyjności uplasowało Tajwan na 17. miejscu, w gronie 137 państw, które były przedmiotem analizy¹⁶. Tajwan jest także światowym liderem produkującym rowery najwyższej klasy (marki: Giant, Merida, Maxxis, Marzocchi) – posiadając globalnie 33% udział w rynku. Ilość wyprodukowanych rowerów to około 2,5 miliarda rocznie. Tajwan jest potentatem także w produkcji czipów i układów scalonych – wartość 35 mld USD, co stanowi 67% udziału w światowym rynku. Wśród innych znanych – choć być może niekojarzonych bezpośrednio z Tajwanem produktów są ogniwa słoneczne znajdujące swoje zastosowanie w fotowoltaice.

Najbardziej znanymi tajwańskimi przedsiębiorstwami są: MSI, BenQ, HTC, ADATA, Quanta Computer i Acer oraz ASUS, odpowiednio czwarty oraz piąty co do wielkości producenci komputerów osobistych na świecie. Na uwagę zasługuje również fakt, że niemal wszyscy najwięksi światowi producenci płyt głównych do komputerów mają swe siedziby w tym kraju (MSI, Gigabyte, ASRock i inne). Firmy z Tajwanu są znane również ze świadczenia usług produkcyjnych, znanym przykładem jest Foxconn, który produkuje iPhone dla Apple.

Poszukując nowej niszy na rynku, Tajwan stworzył projekt rozwoju inteligentnych miast, który może stać się produktem eksportowym wyspy. Inteligentne radiowozy patrolujące ulice czy zaawansowane systemy reagowania kryzysowego to tylko niektóre elementy tajwańskiego smart city. Projekt inteligentnych miast autorstwa tajwańskiej Agencji Rozwoju Azjatyckiej Doliny Krzemowej (ASVDA) jest obecnie wdrażany w ośmiu miastach Tajwanu. Zdaniem ASVDA najbardziej inteligentnym miastem wyspy jest leżące na zachodzie Tajwanu Jiayi. W 2017 r. liczące ok. 270 tys. mieszkańców Jiayi weszło w top-7 najinteligentniejszych miast świata według organizacji Intelligent Community Forum.

Wśród rozwiązań wdrażanych w tajwańskich miastach są m.in. inteligentne stacje kolejowe, gdzie zainstalowane są zaawansowane systemy ewakuacji, także inteligentne systemy klimatyzacji i oświetlenia, monitoringu czy parkowania. ASVDA chce eksportować do innych państw pełne rozwiązania dotyczące rozwoju inteligentnych miast, transportu czy ochrony zdrowia. W projekt zaangażowanych jest ok. 400 tajwańskich firm z branży IT.

Bezsprzecznym walorem tajwańskiej gospodarki jest wykształcona i kompetentna siła robocza, rocznie odnotowuje się ponad 300 tys. absolwentów collegów oraz uniwersytetów. W 2016 r. 5,57 mln zatrudnionych osób (49,45% siły roboczej) miało co najmniej ukończony college. W zestawieniu raportu World Economic Forum's „Global Competitiveness Report 2017-2018” w zakresie efektywności siły roboczej Tajwan uplasował się na 35. pozycji na 137 gospodarek.

¹⁵ Ibidem

¹⁶ www.multilingual.mofa.gov.tw/web/web_UTF-8/MOFA/glance2018-2019/German.pdf (07.04.2020 r.)

Warto zauważyć, że wraz ze starzejącym się społeczeństwem wzrośnie potrzeba na podstawową i specjalistyczną opiekę medyczną, co w istotnym stopniu powinno rozwinąć branżę gospodarki, określaną coraz częściej jako „silver economy”.

Niskoemisyjność jest wymieniona jako jeden z pięciu filarów polityki Tajwanu. Tajwan zobowiązał się do ograniczenia emisji dwutlenku węgla do 2025 r. do poziomów zarejestrowanego w 2000 r.

Zakłada się dalszy rozwój odnawialnych źródeł energii. Tajwan ma zwiększyć swoją moc wiatrową z 530 megawatów do 4,2 GW do 2030 r. w ramach planu energii odnawialnej opracowanego przez Ministerstwo Spraw Gospodarczych.

Działania rządu w obszarze odnawialnych źródeł energii mają bezpośrednie przełożenie na rozwój przedsiębiorczości. Przedsiębiorcy powinni upatrywać szans na rozwój swojej działalności w poniższych zakresach:

- fotowoltaika, w tym oświetlenie fotowoltaiczne (LED),
- biomasa,
- wodór i ogniwa paliwowe,
- pojazdy elektryczne.

Pomimo silnej pozycji sektora elektronicznego gospodarka Tajwanu jest w dalszym ciągu zdominowana przez usługi, które w roku 2018 odpowiadały za ok. 63% całego wyniku gospodarczego. W tej warstwie prym wiodzie handel hurtowy i detaliczny (ok. 16%), a za nim w kolejności branż usługowych najistotniejszych dla gospodarki znajdują się: nieruchomości (8%), finanse i ubezpieczenia (6%), administracja publiczna (6%), kształcenie (4%), zdrowie i usługi socjalne (3%), transport (2,9%), hotelarstwo (2,7%). Geograficznie rozmieszczenie najważniejszych dla Tajwanu gałęzi gospodarczych wygląda następująco:¹⁷

- Północ: branża samochodowa, półprzewodniki, lotnictwo, energia odnawialna;
- Centrum: energia odnawialna, biomedycyna, budowa maszyn, chemia, branża samochodowa, produkcja rowerów;
- Południe: turystyka, branża samochodowa, budowa statków, elektronika, energia odnawialna, biotechnologia.

Tabela 1: Aktualne projekty rozwojowe

Projekt	Finansowanie	Zakres tematyczny	Cele
Zielona energia	8 miliardów TWD	Energia słoneczna, wiatrowa, Shalun Green Energy Science City ¹⁸ i inne projekty badawczo-rozwojowe	Stworzenie z Tajwanu ośrodka produkcji zielonej energii w Azji.

¹⁷ www.gtai.de/gtai-de/trade/wirtschaftsumfeld/wirtschaftsstruktur/taiwan/wirtschaftsstruktur-taiwan-100804 (30.03.2020 r.)

¹⁸ <http://www.sgesc.nat.gov.tw/en/> (30.03.2020 r.)

Infrastruktura cyfrowa	15,9 mld TWD	Przyspieszenie rozwoju szerokopasmowej sieci krajowej.	Do roku 2020 gospodarka cyfrowa będzie odpowiadać za 25,2% PKB.
Gospodarka wodna	25,1 mld TWD	Przyspieszenie budowy infrastruktury do zarządzania uzdatnianiem wody, kontrolą powodzi, dostępnością obszarów wodnych.	Przyszłość bez problemów z dostępnością wody, z dobrej jakości wodą pitną.
Rozwój kolei	16,6 mld TWD	Promocja 38 projektów kolejowych w pięciu zakresach: - integracja kolei dużych prędkości z tradycyjną, - ulepszenie wschodniej linii usług kolejowych na Tajwanie, - wyniesienie ponad poziom terenu linii kolejowej lub zbudowanie nowych podziemnych linii kolejowych w celu przyspieszenia dojazdu do pracy - promocja systemu szybkiego transportu miejskiego - rozwój środkowych i południowych turystycznych linii na Tajwanie	Zbudowanie usługi transportowej, która jest przyjazna również dla turystów i bezproblemowa.
Rozwój obszarów miejskich i wiejskich	35 mld TWD	m.in. rozwiązywanie kwestii parkingowych, ulepszenie jakości dróg, projekty rewitalizacyjne w miastach, rozwój miejscowych parków przemysłowych, rozwój kulturalnych i lifestyle'owych obszarów,	Polepszenie jakości przestrzeni publicznej, promocja zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich i wiejskich, wzmocnienie ogólnego wizerunku Tajwanu.
Placówki opieki nad dziećmi	2 mld TWD	Promocja publicznych żłobków dla dzieci poniżej drugiego roku życia, stworzenie przyjaznych miejsc opieki nad dziećmi od 3 do 6 roku życia.	Zmniejszenie barier w zatrudnieniu kobiet, odwrócenie malejącej tendencji liczby urodzeń.
System bezpieczeństwa żywności	300 mln TWD	Budowa i modernizacja krajowych laboratoriów żywności i leków, centrów szkoleniowych, biur kontroli granicznej, magazynów w porcie Taichung, polepszenie	Wzmocnienie zdolności kontrolnych i systemu zarządzania bezpieczeństwem żywności.

		skuteczności inspekcji granicznej, systemu szybkiej odprawy celnej.	
Zarządzanie zasobami ludzkimi	4,2 mld TWD	Stworzenie technologicznej bazy innowacji dla młodych przedsiębiorców, promocja szkoleń i zatrudnienia profesjonalistów w kluczowych sektorach przemysłu.	Tworzenie światowej klasy klastrów przedsiębiorczości poprzez przyciąganie międzynarodowych ekspertów aby pomagali młodym Tajwańczykom angażować się w wymiany, różne badania, tak aby otworzyli własny biznes.

Źródło: na podstawie <http://bravotaiwan.tw> (05.04.2020r.)

2.3. Korzyści i zachęty dla inwestorów¹⁹

Tajwan oferuje różnorodne programy wsparcia, w celu przyciągnięcia krajowych i zagranicznych inwestorów. Wśród nich należy wymienić następujące możliwości:

- zwolnienie z podatku dochodowego;
- otrzymanie dotacji na badania i rozwój;
- nawiązanie współpracy ze stworzonymi przez rząd parkami naukowymi, strefami exportowymi, rolniczymi parkami technologicznymi w celu obniżenia kosztów operacyjnych firm;
- utworzenie wolnych stref handlowych.

Udział przedsiębiorstw z sektora prywatnego w głównych projektach infrastrukturalnych może być związany m.in. z uzyskaniem pięcioletniego zwolnienia z podatku dochodowego, ulg inwestycyjnych, zwolnienia z taryf na importowane maszyny konstrukcyjne.

2.4. Turystyka²⁰

W 2017 r. Tajwan odwiedziło 10,740 mln turystów (5,3% więcej niż w roku poprzednim), generując przychody na poziomie 12,333 mld dolarów.

¹⁹ www.investintaiwan.org.tw (23.03.2020r.)

²⁰ UNWTO Tourism Highlights: 2018 Edition, World Tourism Organization (UNWTO), 24.08.2018, <https://www.e-unwto.org/> (10.04.2020 r.)

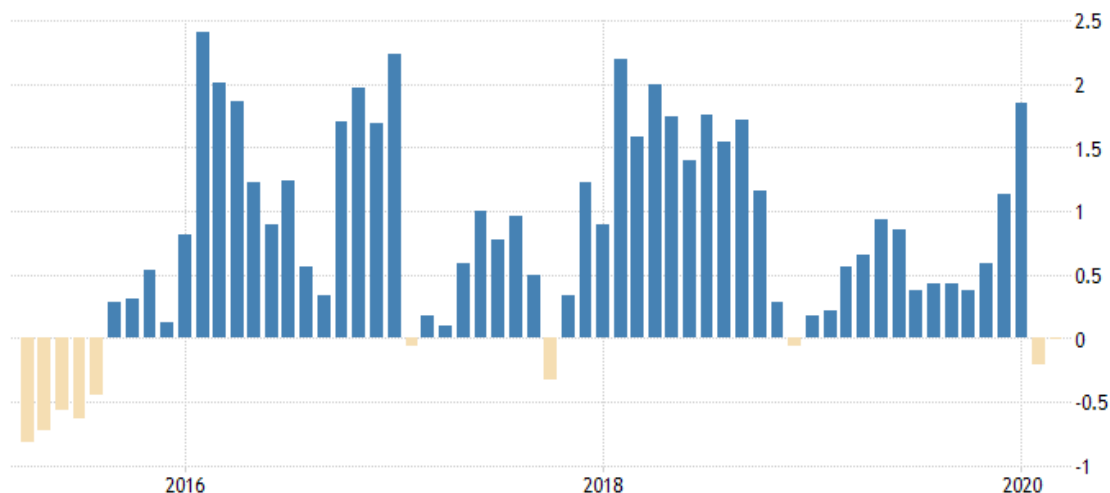
3. Główne wskaźniki ekonomiczne

Tabela 2: Ceny

Ceny	Ostatni	Okres	Poprzedni	Interwał
Inflacja	-0,21%	II 2020	1,85%	miesięcznie
Inflacja żywności	1,76%	II 2020	2,57%	miesięcznie
Wskaźnik cen importowych	93,31 pkt.	II 2020	93,17 pkt.	miesięcznie
Wskaźnik cen eksportowych	108 pkt.	II 2020	104 pkt.	miesięcznie
Wskaźnik cen domów i nośników energii	102 pkt.	II 2020	102 pkt.	miesięcznie

Źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/taiwan/indicators> (06.04.2020r.)

Wykres 2: Inflacja

Źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/taiwan/inflation-cpi> (06.04.2020r.)

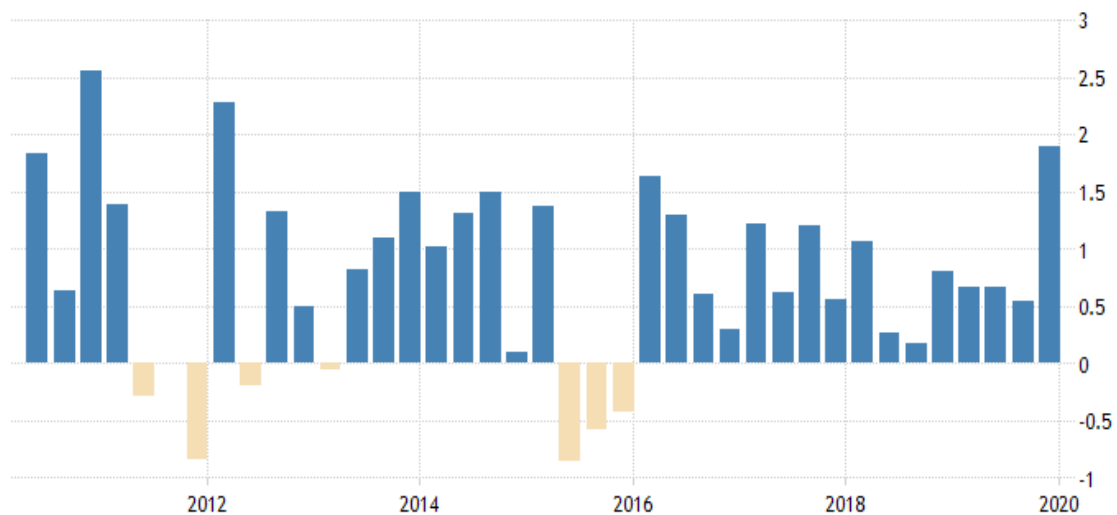
Tabela 3: PKB

PKB	Ostatni	Okres	Poprzedni	Interwał
PKB	605 mld USD	XII 2019	590 mld USD	rocznie
Roczne Tempo wzrostu PKB	3,31%	XII 2019	2,99%	kwartalnie
PKB w cenach stałych	4873576 mln TWD	XII 2019	4783324 mln TWD	kwartalnie
Środki Trwałe Brutto	1157519 mln TWD	XII 2019	1080605 mln TWD	kwartalnie
Rolnictwo w PKB	102171 mln TWD	XII 2019	79141 mln TWD	kwartalnie
Budownictwo w PKB	98620 mln TWD	XII 2019	109761 mln TWD	kwartalnie
Przemysł w PKB	1642328 mln TWD	XII 2019	1673884 mln TWD	kwartalnie
Górnictwo w PKB	3714 mln TWD	XII 2019	2873 mln TWD	kwartalnie
Adm. Publ. W PKB	259171 mln TWD	XII 2019	275190 mln TWD	kwartalnie

Usługi w PKB	3079536 mln TWD	XII 2019	2904545 mln TWD	kwartalnie
Transport w PKB	148301 mln TWD	XII 2019	146835 mln TWD	kwartalnie
Media w PKB	79770 mln TWD	XII 2019	83456 mln TWD	kwartalnie
Produkt Narodowy Brutto	5073754 mln TWD	XII 2019	4698206 mln TWD	kwartalnie

Źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/taiwan/indicators> (06.04.2020r.)

Wykres 3: Tempo wzrostu PKB

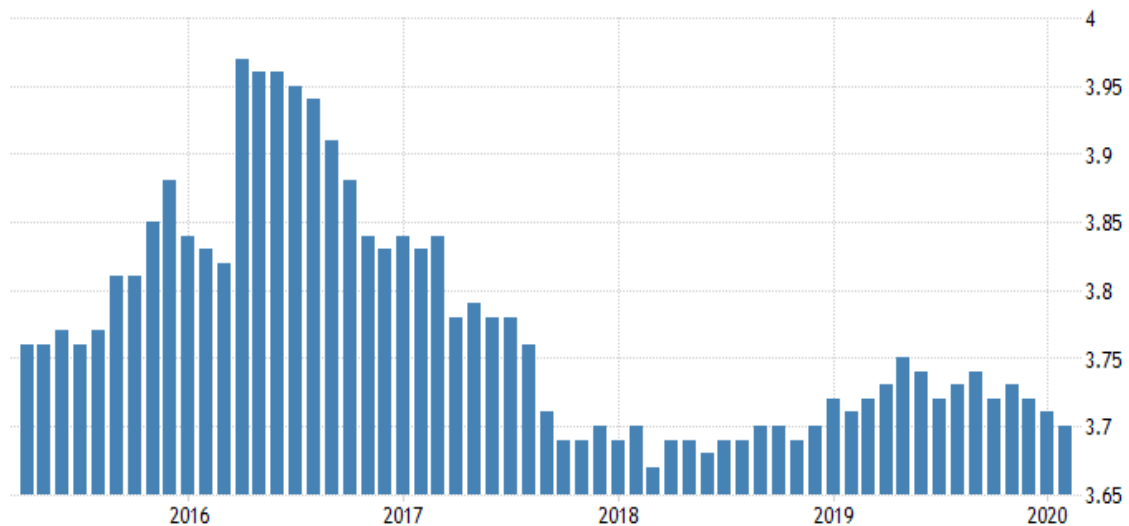
Źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/taiwan/gdp-growth> (10.04.2020r.)

Tabela 3: Praca

Praca	Ostatni	Okres	Poprzedni	Interwał
Stopa bezrobocia	3,70 %	II 2020	3,71 %	miesięcznie
Stopa bezrobocia młodzieży	12,11%	XII 2019	12,55%	miesięcznie
Przeciętne wynagrodzenia	102561 TWD/msc	I 2020	54433 TWD/msc	miesięcznie
Populacja	23,6 mln	XII 2019	23,59 mln	rocznie

Źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/taiwan/indicators> (06.04.2020r.)

Wykres 4: Stopa bezrobocia

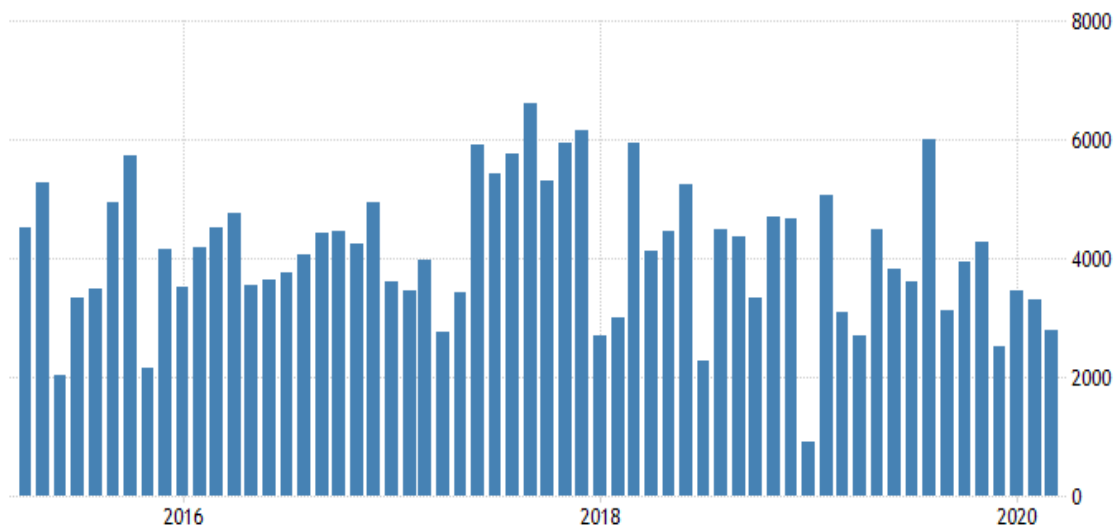
Źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/taiwan/unemployment-rate> (10.04.2020r.)

Tabela 4: Handel

Handel	Ostatni	Okres	Poprzedni	Interwał
Bilans Handlowy	3303 w mln USD	II 2020	3458 w mln USD	miesięcznie
Eksport	25381 w mln USD	II 2020	25069 w mln USD	miesięcznie
Import	22078 w mln USD	II 2020	21611 w mln USD	miesięcznie
Saldo Obrotów Bieżących	17016 w mln USD	XII 2019	12929 w mln USD	kwartalnie
Saldo Obrotów Bieżących do PKB	11,6 %	XII 2018	14,7 %	rocznie
Rachunek Kapitałowy	17422 w mln USD	XII 2019	15884 w mln USD	kwartalnie
Bezpośrednie Inwestycje Zagraniczne	471 w mln USD	II 2020	998 w mln USD	miesięcznie
Dług zagraniczny	184659 mln USD	XII 2019	191864 mln USD	kwartalnie

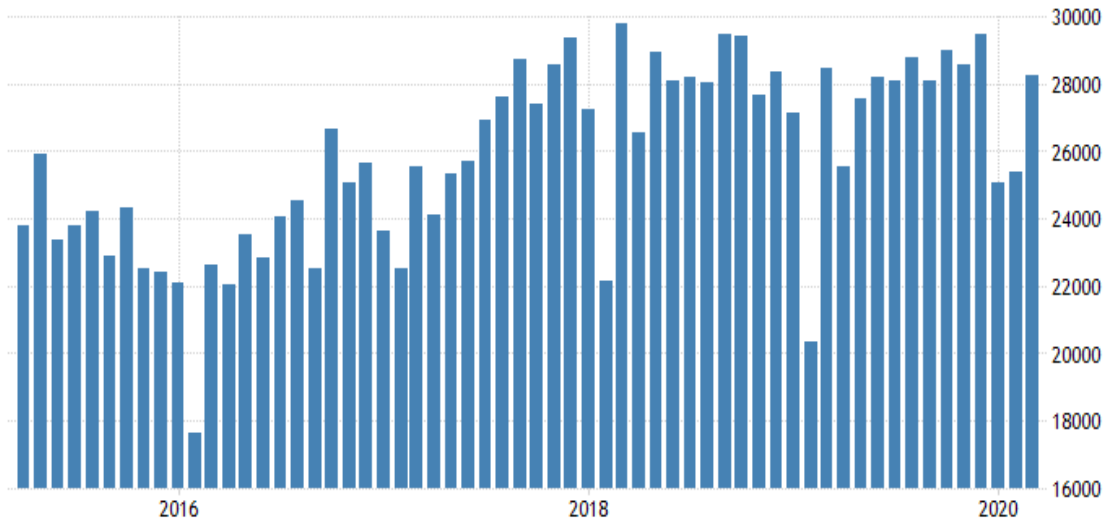
Źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/taiwan/indicators> (06.04.2020r.)

Wykres 5: Bilans handlowy

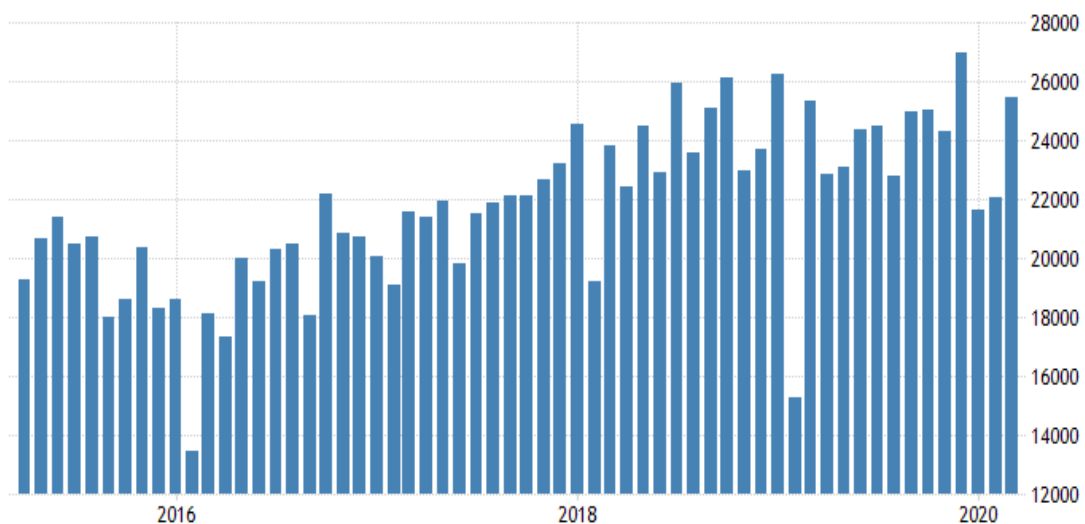
Źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/taiwan/balance-of-trade> (10.04.2020r.)

Wykres 6: Eksport

Źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/taiwan/exports> (10.04.2020r.)

Wykres 7: Import

Źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/taiwan/imports> (10.04.2020r.)

Poniżej zaprezentowano pozycję Tajwanu w wybranych rankingach:

- **OECD** (kategoria krajów) – 1. (1 = kraj najniższego ryzyka, 7 = najwyższego);²¹
- **Ease of Doing Business 2020** – pozycja 15. na 190. badanych krajów;²²
- **Corruption Perception Index 2019** – pozycja 28. na 180. badanych krajów²³.

4. Tajwan jako podmiot stosunków międzynarodowych

4.1. Stosunki międzynarodowe

Ponad 160 państw honoruje paszport Tajwanu, co w konsekwencji umożliwia obywatelom tego kraju istotną swobodę podróżowania. W tym gronie są także Stany Zjednoczone, które nie utrzymują oficjalnych stosunków dyplomatycznych z Tajpej, a które mimo tego dołączyły Tajwan do wąskiego grona państw, których obywatele mogą bez wiz odwiedzić USA.

Obywatele UE udający się na Tajwan są zwolnieni z obowiązku wizowego, ale ich pobyt nie może trwać dłużej niż 30 dni. W 2011 r. okres ten uległ wydłużeniu to 90 dni, a mieszkańcy Tajwanu korzystając z zasady wzajemności mogą przebywać na terenie krajów grupy Schengen również przez 90 dni raz na pół roku. Warunkiem zwolnienia z obowiązku wizowego jest jednak posiadanie paszportu ważnego przynajmniej 6 miesięcy w momencie wjazdu na Tajwan oraz dokumentu podróży, potwierdzającego opuszczenie Tajwanu przed upływem 90 dnia pobytu.²⁴

Polska nie posiada oficjalnych stosunków dyplomatycznych z Tajwanem (po ich nawiązaniu z CHRL w 1949 r., zerwała zawarte wcześniej z Tajwanem)²⁵. W latach 90-tych XX w. z uwagi na aktywne stosunki kulturalne i handlowe powołano Warszawskie Biuro Handlowe w Tajpej oraz Biuro Przedstawicielskie Tajwanu w Polsce, podległe ministerstwu spraw zagranicznych (Polski i Tajwanu), pełniąc rolę przedstawicielstw dyplomatycznych i konsularnych. Od 1998 r. funkcjonuje także w Warszawie Tajwańska Rada Rozwoju Handlu Zagranicznego (TAITRA). W 2018 r. Warszawskie Biuro Handlowe w Tajpej przekształciło się w Biuro Polskie w Tajpej²⁶.

4.2. Uznanie na arenie międzynarodowej

Tajwan był japońską prowincją w latach 1895-1945 na mocy traktatu z Shimonoseki. W 1949r. po przegranej wojnie domowej z siłami komunistycznej rebelii Mao Zedonga na wyspę ewakuował się rząd Republiki Chińskiej. W 1943 r. na konferencji w Kairze Winston Churchill i Franklin Delano Roosevelt zgodzili się oddać Formozę Republice Chińskiej. Dnia 1 marca 1950 r. formalnie reaktywowano Republikę Chińską na Tajwanie. Do 1971 r.

²¹ <http://www.oecd.org/trade/topics/export-credits/documents/cre-crc-current-english.pdf> (31.01.2020r.)

²² <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/32436/9781464814402.pdf> (06.04.2020r.)

²³ <https://www.transparency.org/cpi2019?/news> (06.04.2020r.)

²⁴ http://multilingual.mofa.gov.tw/web/web_UTF-8/MOFA/glance2019-2020/German.pdf (02.04.2020r.)

²⁵ <https://historia.org.pl/2019/09/26/historia-nawiazania-stosunkow-dyplomatycznych-pomiedzy-polska-a-chinska-republika-ludowa/> (11.03.2020r.)

²⁶ <https://www.facebook.com/PLinTaiwan/posts/1028194927358396> (11.03.2020r.)

Tajwan był członkiem Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ), jednakże w wyniku rywalizacji ówczesnych mocarstw światowych, Tajwan został pozbawiony członkostwa w ONZ i wszystkich jego agendach na rzecz Chińskiej Republiki Ludowej. Tajwan stanowi zatem przykład cofnięcia uznania międzynarodowego²⁷.

Wskutek zawiłości i szczególnych uwarunkowań historycznych Tajwan jest krajem wobec, którego roszczenia terytorialne są wysuwane przez Chiny, a jego państwowość jest uznawana oficjalnie przez jedynie 16 słabo rozwiniętych krajów na świecie. Silny, stały i stabilny rozwój gospodarczy Tajwanu, połączone z demokratyzacją kraju sprawiły, że w roku 2002 Tajwan został członkiem Światowej Organizacji Handlu (WTO). Doktryna działań na arenie międzynarodowej obecnej prezydent Tajwanu określana mianem „Nowej Polityki Południowej”, precyzuje dążenia Tajwanu w zakresie współpracy i wymiany handlowej z członkami Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo Wschodniej (dalej ASEAN – łącznie 10 państw), sześcioma krajami Azji południowej, a także Australią i Nową Zelandią. Tajwan jest także członkiem APEC czyli Wspólnoty Gospodarczej Azji i Pacyfiku. Inne organizacje o charakterze i zasięgu międzynarodowym to Azjatycki Bank Rozwoju (ADB) oraz Centralny Amerykański Bank Integracji Gospodarczej (BCIE). Tajwan posiada status obserwatora w 21. organizacjach, a wśród nich wymienić warto Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) a także Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). Tajwan czyni starania na rzecz swojej akcesji do takich organizacji jak: Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) czy Organizacja Światowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO).

Dobre relacje bilateralne. Do nich z pewnością można zaliczyć te ze Stanami Zjednoczonymi (mimo braku oficjalnych stosunków dyplomatycznych), a przyjęta przez Kongres w 1979 r. ustawa o stosunkach z Tajwanem (TRA), jest stabilnym fundamentem współpracy między oboma krajami. Tajwan przekształcił się z odbiorcy pomocy amerykańskiej w latach pięćdziesiątych i wczesnych sześćdziesiątych w państwo dostarczające pomocy zagranicznej oraz poważnego inwestora, szczególnie w Azji. Watykan należy do najbardziej znanych państw spośród tych, które oficjalnie uznają niepodległość i państwowość Tajwanu, współpraca opiera się głównie na poszanowaniu takich wartości jak wolności religijne i pomoc humanitarna. Unia Europejska utrzymuje z Tajwanem głównie relacje handlowe i gospodarcze i jest piątym najważniejszym partnerem handlowym oraz największym źródłem zagranicznych inwestycji bezpośrednich na Tajwanie.

4.3. Stosunki nad cieśniną tajwańską (Formosa Street/ Taiwan Street)

Tajwan jest trampoliną do rynku chińskiego. Biznes tajwański ma długoletnią praktykę w relacjach z Chinami (Tajwan był 5. największym inwestorem w Chinach z około 80 tys. firm tajwańskich zarejestrowanych w Chinach (dane z 2016 r.) odpowiadając za 70% produkcji chińskiej elektroniki.²⁸

W roku 1987 rząd Tajwanu zniósł zakaz odwiedzin dla swoich mieszkańców, którzy posiadali bliskich krewnych w Chinach (pełne rozluźnienie ograniczeń w podróżowaniu obywateli Tajwanu na kontynent nastąpiło dopiero w roku 2008 wraz z uruchomieniem bezpośrednich połączeń lotniczych).

²⁷ <https://warsawinstitute.org/pl/tajwan-jedyna-chinska-demokracja/> (10.04.2020r.)

²⁸ Na podstawie Doing Business in Taiwan/ Institute of Export & International Trade

Cieśnina Tajwańska ma około 180 km szerokości dzieląc chińską prowincję Fujian od zachodu i wyspę Tajwan od wschodu. Jej zwieńczeniem od północy jest morze wschodniochińskie, a od południa morze południowochińskie. Cieśnina jest najważniejszą żeglowną trasą wzdłuż linii brzegowej kontynentalnych Chin, szczególnie eksploatowaną w rybołówstwie. Z geostrategicznego punktu widzenia cieśnina odgrywała przez lata istotną rolę oddzielając Chiny od Tajwanu, co wobec napiętych wzajemnych relacji stanowiło swoisty bufor bezpieczeństwa. Ocieplenie stosunków politycznych na przestrzeni ostatnich dekad sprawiło, że przez lata zamrożone relacje gospodarcze pomiędzy Tajwanem a Chinami (w szczególności prowincją Fujian) nabrały tempa. Oprócz szlaku handlowego i turystycznego, cieśnina jest miejscem, w którym powstały i powstają nadal liczne farmy wiatrowe. Zmiana politycznego klimatu doprowadziła do wzrostu wartości wymiany handlowej, która dla porównania w roku 1997 wyniosła 4,5 mld USD (import/ eksport łącznie), w roku 2007 stanowiła wartość 91 mld USD, by w roku 2017 osiągnąć rekordowe 139 mld USD (dla importu i eksportu).²⁹ W świetle tych danych Tajwan jest dziś największym inwestorem w Chinach.

5. Współpraca Polska - Tajwan

5.1. Polska i Tajwan w relacjach handlowych i gospodarczych

Wśród najbardziej obiecujących możliwości rozwoju współpracy Polska-Tajwan przewiduje się kooperację w zakresie: branży ekologicznej, branży spożywczej i przetwórstwa spożywczego, również inteligentnych rozwiązań dla rolnictwa, szeroko pojętej elektromobilności, energii solarnej, biotechnologii, kosmetyków, produktów leczniczych, zaawansowanych technologii obróbki stali, części samochodowych. Jedną z barier dla polskiego eksportu na Tajwan pozostaje utrzymująca się wśród polskich przedsiębiorców słaba znajomość funkcjonowania w realiach biznesowych na wyspie. Kolejnym powodem jest zamknięty charakter rynku tajwańskiego oraz liczne formalne przeszkody (brak uznawalności europejskich i międzynarodowych standardów jakości).

W eksporcie Polski do Tajwanu od lat największy udział mają wyroby przemysłu elektromaszynowego, przemysłu chemicznego, a także produkty spożywcze. Analogicznie, największą część polskiego importu z Tajwanu również stanowiły produkty przemysłu elektromaszynowego – panele LCD, półprzewodniki i inne części elektroniczne. Wysoki udział w wartości importu do Polski stanowią też wyroby metalurgiczne oraz pojazdy mechaniczne i ich części, a najświeższym przykładem jest warta 80 mln zł i powstająca w Zabrzu fabryka firmy Iron Force, specjalizującej się w produkcji „nadmuchiвачy” poduszek powietrznych i podzespołów pasów bezpieczeństwa. Termin zakończenia realizacji tej inwestycji planowany jest na rok 2023. Wsparcie i doradztwo lokalizacyjne inwestorowi zapewnił Obszar Inwestycji Bezpośrednich PAIH przy udziale Zagranicznego Biura Handlowego w Tajpej.

²⁹ www.multilingual.mofa.gov.tw/web/web_UTF-8/MOFA/glance2019-2020/German.pdf. (02.04.2020r.)

Tabela 5: Wymiana handlowa z Polską (w mln EUR):

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Obroty handlowe	1171	926	1025	1377	1279	1196	1421	1446
Eksport z Polski	140	133	119	170	128	138	156	125
Import do Polski	1030	793	906	1207	1151	1057	1421	1321
Saldo dla Polski	-890	-660	-787	-1030	-1023	-919	-1108	-1195

Źródło: Główny Urząd Statystyczny 2019r.

Tajwańczycy zainwestowali w Polsce w 2016 r. około 210 milionów dolarów amerykańskich (około 840 milionów złotych)³⁰.

5.2. Porozumienie między tajwańskim Biurem Gospodarczym i Kulturalnym Tajpej w Warszawie i polskim Warszawskim Biurem Handlowym o unikaniu podwójnego opodatkowania obowiązuje od dnia 1 stycznia 2017.³¹

W wyniku podpisanego Porozumienia przyjęta została „Ustawa z dnia 15 grudnia 2016r. o zasadach unikania podwójnego opodatkowania oraz zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu stosowanych przez Rzeczpospolitą Polską i terytorium, do którego stosuje się prawo podatkowe należące do właściwości Ministra Finansów Tajwanu”. Inwestorzy nie będą już zobowiązani do zapłaty podatku dochodowego od osób fizycznych oraz podatku od przedsiębiorstw w obu krajach jednocześnie. Podpisanie Porozumienia poprzedziło prawie dwadzieścia lat negocjacji. Z uwagi na charakter stosunków dwustronnych, porozumienie nie dotyczy osób fizycznych, nieprowadzących działalności gospodarczej.

Porozumienie określa zasady związane z metodyką przypisania zysków zakładowi przedsiębiorstwa. Zyski przedsiębiorstwa znajdującego się na danym terytorium podlegają opodatkowaniu tylko na tym terytorium. Wyjątek stanowi sytuacja, podczas której przedsiębiorstwo prowadzi działalność gospodarczą na drugim terytorium przez położony tam zakład tzn. filię, biuro, fabrykę, a także plac budowy, o ile prace na nim trwają dłużej niż dwanaście miesięcy. Wówczas zyski przedsiębiorstwa mogą być opodatkowane na terytorium zakładu, ale tylko w takiej wysokości w jakiej mogą być przypisane temu zakładowi.

³⁰<http://www.polska-azja.pl/tajwanskie-i-polskie-przedstawicielstwa-podpisaly-umowe-o-unikaniu-podwojnego-opodatkowania> (02.04.2020r.)

³¹ <https://www.podatki.gov.pl/podatkowa-wspolpraca-miedzynarodowa/wykaz-umow-o-unikaniu-podwojnego-opodatkowania/> (02.04.2020r.)

W podpisanym Porozumieniu podkreślono także odrębność zakładu od przedsiębiorstwa. Dzięki podpisaniu przedmiotowego Porozumienia, firmy tajwańskie, które chcą zainwestować w Polsce, nie będą zmuszone dokonywać inwestycji poprzez państwa pośrednie. Do tej pory większość tajwańskich inwestycji formalnie dokonywane były przez Niderlandy.³²

5.3. Dostęp do rynku dla polskich towarów i usług szanse dla Wielkopolskich MŚP

Rolnictwo / Przemysł Spożywczy³³

Polska, jako pierwszy kraj UE uzyskała zgodę na eksport wieprzowiny (obejmującą 23. zakłady mięsne). Wskutek stwierdzenia w Polsce afrykańskiego pomoru świń u dzików w 2014r. wprowadzono zawieszenie importu. Obecnie trwają prace na rzecz jego przywrócenia. W październiku 2016r. Tajwan otworzył rynek na import polskiego drobiu, niestety ze względu na identyfikację ognisk ptasiej grypy HPAI w Polsce w styczniu 2020 r. import ten został czasowo wstrzymany.³⁴ Pełne informacje dotyczące szczegółowych regulacji znajdują się na stronach internetowych Głównego Inspektoratu Weterynarii. Obecnie Tajwan dopuszcza eksport polskich wyrobów sektora mleczarskiego (mleko, mleko w proszku, sery, jogurty etc.).

Już w 2020r. na podstawie ustalonych dwustronnie przepisów fitosanitarnych, polskie jabłka zagospodzą na tajwańskich stołach. We wrześniu 2019r. z inicjatywy Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa (GIORiN) został przeprowadzony audyt przez Biuro ds. Kontroli Zdrowia Zwierząt i Roślin oraz Kwarantanny (BAPHIQ) Tajwanu. Kontrolowane były podmioty, które zgłosiły chęć eksportu jabłek na tajwański rynek i zarejestrowały się w PIORiN (Państwowa Inspekcja Ochrony Rolnictwa i Nasiennictwa) przed rozpoczęciem sezonu wegetacyjnego na potrzeby wywozu na ten rynek. Producenci, którzy są zainteresowani eksportem jabłek na Tajwan powinni zarejestrować produkcję owoców. Można to zrobić w oddziałach wojewódzkich inspektoratów ochrony roślin i nasiennictwa. Listy zarejestrowanych podmiotów GIORiN musi przekazać do Tajwanu najpóźniej do 10 czerwca każdego roku. Warunkiem eksportu jest produkowanie jabłek w systemie integrowanej produkcji roślin (IP).

Obecnie trwają prace nad umożliwieniem eksportu z Polski borówki amerykańskiej oraz świeżych owoców i warzyw. Bez ograniczeń natomiast można już oferować tajwańskim konsumentom dżemy, soki i owoce mrożone.

Instytucją decydującą o dopuszczeniu eksportu produktów na rynek tajwański jest Biuro Inspekcji Sanitarnej Zwierząt i Roślin oraz Kwarantanny (Bureau of Animal and Plant Health Inspection and Quarantine – BAPHIQ) we współpracy z Departamentem Zdrowia (Department of Health – DOH).

³² Informator Ekonomiczny Ministerstwa Spraw Zagranicznych Tajwan, <https://informatorekonomiczny.msz.gov.pl/pl/azja/tajwan/> (10.04.2020r.)

³³ Informator Ekonomiczny Ministerstwa Spraw Zagranicznych Tajwan, <https://informatorekonomiczny.msz.gov.pl/pl/azja/tajwan/> (10.04.2020r.), www.wetgiw.gov.pl/handel-eksport-import/tajwan, www.wetgiw.gov.pl/main/komunikaty/Tajwan-usuniecie-Polski-z-listy-krajow-wolnych-od-wysoco-zjadliwej-grypy-ptakow-HPAI-u-drobiu/idn:1191. (10.04.2020r.)

Zdrowie i Uroda

Branża kosmetyczna jest również tą przestrzenią, w której polscy producenci powinni upatrywać szans w swoich planach ekspansji. W 2018 r. swój pierwszy sklep w Tajpei otworzyła firma „Inglot”.³⁵ Sukces kosmetyków krakowskiej firmy Elfa Pharm Polska³⁶ jest kolejnym dobrym przykładem. Ciekawe składniki, zupełnie inne niż te, które oferują lokalni dostawcy, czy koncerny okazały się strzałem w dziesiątkę. Marka tej firmy „Green Pharmacy” bardzo szybko zyskała uznanie i rozpoznawalność na Tajwanie, a jej produkty są dostępne w wielu sieciach handlowych. U podstawy tego sukcesu było nawiązanie współpracy Elfa Pharm Polska i Pure Kiwi International, który jako lokalny podmiot działający od 1990 r. specjalizuje się w sprzedaży produktów pielęgnacyjnych i został dystrybutorem polskiej marki na Tajwanie. Elementem zasługującym na podkreślenie jest rodzinny charakter obu firm. Obecnie Pure Kiwi International z powodzeniem otwiera sklepy pod logiem „Green Pharmacy”.

Przemysł meblarski

Tajwan to wyrafinowany rynek towarów konsumpcyjnych, w szczególności międzynarodowych marek designerskich. W 2016 r. firma VOX³⁷ otworzyła w Tajpei swój pierwszy salon, co dowodzi potencjału tej gałęzi handlu oraz uznania i popytu dla europejskich i polskich produktów.

Codzienna konsumpcja

Sektor żywności i napojów jest piątym największym przemysłem na Tajwanie i jednocześnie jedynym z najszybciej rozwijających się sektorów. Lokalne supermarkety, hipermarkety i sklepy spożywcze zwiększają zakres importowanej żywności. Według najnowszych analiz przygotowanych przez Germany Trade and Invest, zmieniają się upodobania kulinarne i nawyki żywieniowe mieszkańców Tajwanu. O ile rynek napojów typu softdrinks ulega nasyceniu, to uznanie i coraz większą popularność zyskują napoje zdrowotne czy soki przygotowywane ze świeżych owoców. Prawdziwą hossę przeżywa rynek sprzedaży i konsumpcji kawy sprzedawanej między innymi w sklepach największych sieci: 7Eleven, High Live oraz Family Live. Szacuje się, że rocznie tą drogą sprzedaje się 900 mln kubków gorącej kawy. Ponadto, z uwagi na szybkie tempo życia oraz brak czasu, coraz większy odsetek mieszkańców Tajwanu rezygnuje z samodzielnego gotowania na rzecz dań gotowych, mrożonych czy produktów typu instant. W związku z powyższym, czyni to ten segment wysoce atrakcyjnym dla producentów dań gotowych. Podkreślić należy, że Tajwan jest największym konsumentem per capita wieprzowiny w Azji.

³⁵ <https://wirtualnekosmetyki.pl/-eksport/polska-to-za-malo---o-rosnacym-eksporcie-polscy-producenci-mowili-dziennikowi-rzeczpospolita> (10.04.2020r.)

³⁶ <https://wirtualnekosmetyki.pl/-eksport/przepis-na-sukces-jak-green-pharmacy-zdobywa-popularnosc-na-rynku-tajwanskim> (10.04.2020r.)

³⁷ <https://www.vox.pl/salony> (10.04.2020r.)

5.4. Polacy na Tajwanie

Miejscami, w których spotkamy Polaków są główne miasta Tajwanu, przede wszystkim Tajpej wraz z okalającym go Nowym Tajpej oraz Kaohsiung, Taoyuan, Hsinchu, Taichung i Hualien. Biuro Polskie w Tajpej szacuje, że ogółem przebywa na Tajwanie na stałe, bądź na dłuższy okres ponad 350 osób posiadających polskie obywatelstwo.

6. System podatkowy

6.1. Podatek dochodowy od osób prawnych

Podatek dochodowy dla przedsiębiorstw jest naliczany od ich zysku netto. Stawka 20% obowiązująca od 2018 r. jest pobierana od podmiotów, których dochód roczny przekroczył 500.000 TWD. Przedsiębiorstwa, których dochód w roku podatkowym 2018, wynosił między 120.000 TWD a 500.000 TWD były zobowiązane do uiszczenia podatku w wysokości 18%. Od 2019 r. stawka ta wzrosła do 19%, by w roku 2020 osiągnąć poziom 20%.

Przedsiębiorcy posiadający główną siedzibę na Tajwanie są opodatkowani na podstawie ich globalnych dochodów, z kolei ci, których siedziba główna znajduje się poza Tajwanem, na podstawie dochodów osiągniętych na Tajwanie. Działalność gospodarcza prowadzona przez przedsiębiorców, którzy nie posiadają głównej siedziby firmy lub jej przedstawicielstwa na Tajwanie, jest opodatkowana w kraju ich pochodzenia w związku z czym nie są oni zobowiązani do sporządzenia deklaracji podatkowej na Tajwanie. Zryczałtowana stawka podatkowa wynosi 20%.

Kolejnym obowiązującym na Tajwanie podatkiem jest podatek od niewypłaconych zysków (Surtax on undistributed profits/retained earnings tax). W 2018 r. wartość tego podatku została obniżona z 10% do wysokości 5%.

6.2. Podatek dochodowy od osób fizycznych

Podatkiem dochodowym od osób fizycznych obciążone są dochody generowane ze źródeł tajwańskich w danym roku podatkowym. Dochodem podlegającym opodatkowaniu jest dochód brutto. Zalicza się do niego również dochód uzyskany ze sprzedaży nieruchomości, pomniejszony o zwolnienia i odliczenia podatkowe. Ulgi podatkowe obejmują składki ubezpieczeniowe (do wysokości 24.000 TWD) oraz koszty najmu mieszkania (do wysokości 120.000 TWD rocznie). Odliczenie ryczałtowe dla jednego podatnika wynosi 120.000 TWD rocznie.

Tabela 6: Dochód a stawka podatku

Roczny dochód (TWD)	Stawka podatku	Kwota podstawowa na 2019 (TWD)
poniżej 540.000	5%	żadna
540.001-1.210.000	12%	37.800
1.210.001-2.420.000	20%	134.600
2.420.001-4.530.000	30%	376.600
powyżej 4.530.000	40%	829.600

Źródło: <https://www.gtai.de/blueprint/servlet/gtai-de/trade/recht/recht-kompakt/taiwan/recht-kompakt-taiwan-128864> (14.04.2020 r.)

Podatek od wartości dodanej (VAT)

Standardowa stawka podatku od wartości dodanej i podatku od sprzedaży na Tajwanie wynosi 5%. W większości przypadków tylko uzyskana wartość dodana jest opodatkowana od sprzedaży. Nadpłacony przez firmę podatek VAT jest rozliczany w ramach rocznej deklaracji podatkowej. Zagraniczne firmy mogą odzyskać zapłacony VAT jeżeli nie posiadają stałej siedziby na Tajwanie, są zarejestrowane w kraju pochodzenia w rejestrze działalności gospodarczej a odprowadzane zobowiązania podatkowe z tytułu VAT w danym roku obrotowym przekraczają 5.000 TWD (około 145 EUR).

7. Możliwości inwestycyjne na Tajwanie

„Invest in Taiwan” to biuro powołane przez Rząd Tajwanu w celu ułatwienia zagranicznym inwestorom prowadzenia działalności na rynku tajwańskim. Biuro poprzez sieć kontaktów umożliwia przedsiębiorstwom z zagranicy kooperację i nawiązywanie relacji biznesowych z izbami handlowymi, lokalnymi przedstawicielami przemysłu, agencjami rządowymi i lokalnym rządem.³⁸

7.1. Firma na Tajwanie

Powołanie do życia lokalnej spółki na Tajwanie (Private Limited Company), od strony proceduralnej jest czynnością nieskomplikowaną. Do założenia firmy wystarczy jeden wspólnik oraz sprawdzenie czy nazwa firmy nie figuruje już wśród istniejących. Minimalny kapitał zakładowy nie jest wymagany, ale jeżeli ma być wpłacony do otwarcia konta spółki,

³⁸ <https://investtaiwan.nat.gov.tw/> (12.03.2020 r.)

należy liczyć się z koniecznością osobistej wizyty dyrektora w tajwańskim banku. Warto zaznaczyć, że odpowiedzialność wspólników jest ograniczona do wniesionych przez nich wkładów. Ponadto, podkreślić należy, że od 1 stycznia 2017 r. obowiązuje ustawa o unikaniu podwójnego opodatkowania oraz zapobieganiu uchylania się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu w relacjach Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium, do którego stosuje się prawo podatkowe należące do właściwości Ministra Finansów Tajwanu. Ustawa to efekt Porozumienia zawartego między Polską a Tajwanem, którego celem jest poprawienie wzajemnych relacji gospodarczych. Zgodnie z zapisami Porozumienia dochód przedsiębiorstwa znajdującego się na konkretnym terytorium podlega opodatkowaniu tylko na tym terytorium, chyba że przedsiębiorstwo prowadzi działalność gospodarczą również drugim państwem. Wówczas zysk przedsiębiorstwa może być opodatkowany na terytorium rezydencji w wysokości przypisanej w danym państwie³⁹.

7.2. Rozwój i potencjał wybranych branż⁴⁰

Przemysł maszynowy

W 2019 r. odnotowano spadek produkcji o ponad 6%. Jej wartość w porównaniu do 2018 r. zmalała do 32 mld USD. Jako powód, eksperci Industrial Technology Research Institute (ITRI), wskazują słaby rozwój eksportu. Jednak już w 2020 r. powracające (głównie z CHRL) firmy powinny doprowadzić do zwiększenia popytu dla całej branży o około 5,5%. Dwucyfrowy wzrost produkcji przypada na roboty przemysłowe i wyposażenie High-tech branży elektronicznej. Import maszyn w pierwszych trzech kwartałach 2019 r. wzrósł o 18% w porównaniu do 2018 r.

Przemysł chemiczny

Branża wskutek słabnącego popytu z Chin przeżywa gorszy moment, który jednak w 2020 r. powinien wyhamować. Popyt na surowce, lakiery i farby wydaje się być obecnie osłabiony. Prognozy ITRI potwierdzają te obawy i wskazują na spadek w obszarze specjalistycznych produktów chemicznych w 2019 r. o 1% w porównaniu z rokiem poprzednim oraz stagnację w 2020 r. W sektorze petrochemicznym liczby wskazują na spadek o 8% w 2019 r. i prognozują dalszy regres około 2% w 2020 r.

Energetyka

Tajwan znajduje się w trakcie transformacji energetycznej. Planuje się redukcję energii jądrowej na rzecz wzrostu znaczenia gazu oraz energii ze źródeł odnawialnych. Zdolności produkcyjne dla wytwarzania energii odnawialnej powinny do 2025 r. zwiększyć się czterokrotnie do poziomu około 28 gigawatów, a obroty w obszarze energii wiatrowej

³⁹ www.oniszczyk.com/uslugi/zakladanie-spolek-za-granica/firma-na-tajwanie (12.03.2020 r.)

⁴⁰ <https://www.gtai.de/gtai-de/trade/branchen/branchencheck/taiwan/branchencheck-taiwan-november-2019--201938> (12.03.2020 r.)

powinny do 2025 r. opiewać na kwotę 2,5 mld USD, z kolei poziom inwestycji w tym sektorze ma wynieść 30 mld USD.

Budownictwo

Nowe projekty w budownictwie na Tajwanie w pierwszej połowie 2019 r. spowodowały wzrost obrotów o 15,1% w porównaniu do analogicznego okresu w 2018 r. Dwie najważniejsze gałęzie branży: budownictwo mieszkaniowe oraz budownictwo przemysłowe wzrosły odpowiednio o 16,9% i 9,1 %. Przede wszystkim w budownictwie przemysłowym należy spodziewać się dalszego wzrostu z uwagi na powracające na wyspę firmy z Chin i ich duży popyt na usługi w branży budowlanej. Sektor publiczny zgodnie z przyjętym na 2020 r. budżetem, planuje wydać w obszarze budownictwa kwotę 15 mld USD.

Zdrowie

Tajwan odnotowuje wzrost w zakresie produkcji medycznych komponentów technicznych. Wydajność tej branży wg danych ITRI wzrosła w 2019 r. o 8% w porównaniu do roku poprzedniego, a prognozy na 2020 r. przewidują kolejny wzrost o około 7%. Przewiduje się również wzrost wydatków na publiczną służbę zdrowia o 5,5% w 2020 r. Podkreślić należy, iż w obliczu gwałtownie starzejącego się społeczeństwa wydatki w obszarze publicznej służby zdrowia będą systematycznie wzrastać. Tajwański rząd wiąże duże nadzieje z przemysłem biomedycznym, który do 2025 r. powinien zostać mocno rozwinięty.

Rynek części i podzespołów samochodowych

Produkcja części i podzespołów samochodowych na Tajwanie (wg danych ITRI) spadła w 2019 r. o 7%, w porównaniu do 2018 r. Ponadto, dane za pierwsze trzy kwartały 2019 r. w obszarze importu również wskazują na chwilowy zastój.

Jednoślady

Motorowery i skutery, czynią z Tajwanu jednego ze światowych liderów w dziedzinie produkcji i użytkowania tych środków transportu. Wśród dwukołowców dominują wciąż te napędzane silnikiem benzynowym, to jednak działania administracji rządowej i dominujących eko-trendów, sprawiają że coraz więcej z nich wyposażonych jest w silniki elektryczne. Tajwańska produkcja e-skuterów w 2018 r. wyniosła 91.000 sztuk, co stanowi wzrost o 82% w porównaniu z 2017 r. oraz dowodzi nieodwracalności w produkcji tego typu jednośladów. Warto zaznaczyć, że kupujący elektryczne skutery mogą otrzymać na Tajwanie, w zależności od regionu, do 900 USD dopłaty do zakupu. Pomimo, że cena (ok. 2300 USD) jest wyższa o prawie 1/3 od ceny tradycyjnego skutera, to liczba chętnych do zakupu tego ekologicznego pojazdu systematycznie rośnie.

Konfekcja

Rynek mody młodzieżowej jest pod silnym wpływem stylu japońskiego i koreańskiego. Rosnące zapotrzebowanie można zaobserwować w imporcie odzieży męskiej i damskiej, akcesoriów premium i odzieży sportowej.

Branża IT

Tajwan jest światowym liderem w produkcji komputerów i sprzętu IT. To główna lokalizacja produkcji telefonów komórkowych. Tajwan ma ponad 90% udziału w światowej produkcji sprzętu, dominuje również jako dostawca czipów półprzewodnikowych.

Szans dla firm upatrywać należy w zakresie:

- technologii chmur obliczeniowych,
- Internetu rzeczy (zaawansowana łączność urządzeń, systemów i usług),
- zielonych technologii,
- telematematyki,
- aplikacji na urządzenia mobilne,
- open data.

Sektor ochrony środowiska

Tajwan jest jedną z najgęściej zaludnionych wysp na świecie. Władze tajwańskie wydają około 14 milionów funtów rocznie na rozwiązanie problemu zanieczyszczenia gleby i wód gruntowych. Kwota ma znacznie się zwiększyć w ciągu najbliższych kilku lat poprzez dodatkowe inwestycje sektora prywatnego. Tajwan aktywnie poszukuje partnerów z doświadczeniem w tym zakresie.

7.3. Przydzielanie licencji⁴¹

Tajwański ustawodawca nie uregulował kwestii przydzielania licencji. Są one dopuszczalne na Tajwanie w dobrowolnej formie, a tworzenie umów licencyjnych jest dużo prostsze niż w krajach UE, wymaga ono jednak w każdym wypadku rejestracji wszystkich rodzajów umów licencyjnych.

Konieczność przydzielenia licencji zachodzi zazwyczaj w sytuacji, gdy przemawia za tym interes publiczny. Przyznany patent/ licencja musi zostać użyty w terminie czterech lat jego przyznania w przeciwnym razie zostanie wykreślony przez właściwy urząd. Jeżeli czas od przyznania patentu/licencji upłynął, każda zainteresowana osoba może złożyć wniosek o wydanie dodatkowego pozwolenia na wykorzystanie patentu. Dotyczy to osób, które chciałyby opatentować podobny lub taki sam produkt, ale składając wniosek później nie uzyskały stosownego pozwolenia. Licencjobiorcy mogą być zwolnieni z podatku dochodowego, jeżeli przedmiot licencji służy zwiększeniu produktywności lub obniżeniu kosztów w procesie produkcji.

Przedstawicielstwo

Życie gospodarcze i relacje handlowe na Tajwanie są pochodną w dużej mierze silnie wykształconych relacji osobistych. W związku z występującymi różnicami mentalnościowymi, jak również kulturowymi i językowymi, zaleca się przy wyborze przedstawiciela znalezienie

⁴¹ <https://www.auwi-bayern.de/awp/inhalte/Laender/Anhaenge/exportbericht-taiwan.pdf> (05.04.2020 r.)

osoby osiadłej na Tajwanie znającej tamtejszy klimat relacji biznesowych (tajwański specjalista/prawnik).

Podróżujący na Tajwan w celach handlowych mają z reguły pozycję pośrednika co w praktyce oznacza, że nie mogą merytorycznie organizować biznesu lub przyjmować płatności. Natomiast maklerzy handlowi torują sprzedaż towarów i stwierdzają możliwość zakończenia transakcji. Makler handlowy nie jest zobowiązany do bycia aktywnym w tym co robi, będąc względem przełożonego w pełni niezależnym. Przedstawiciel handlowy w przeciwieństwie do maklera handlowego jest zobowiązany do aktywnego działania w imieniu i na rzecz właściciela firmy.

7.4. Prawo własności intelektualnej

Tajwańskie prawo własności intelektualnej jest transparentne. Tajwan stworzył specjalny sąd, aby badać przypadki dotyczące własności intelektualnej i służby *Intellectual Property Rights*, które dedykowane są badaniu fałszerstw i piractwu. Tajwan aktywnie rozszerza międzynarodową wymianę i współpracę w zakresie własności intelektualnej i ściśle współpracuje z różnymi instytucjami, izbami przemysłowymi i organizacjami reprezentującymi interesy posiadaczy praw własności intelektualnej.

8. Transport⁴²

Tajwan jest hubem łączącym północnowschodnią i południowowschodnią Azję. Dogodne połączenia lotnicze sprawiają, że możliwe jest dotarcie w przeciągu ok. 3 godzin z Tajpej do sześciu głównych miast wschodniego Pacyfiku – Tokio, Seulu, Pekinu, Szanghaju, Hongkongu i Singapuru. Wygodny transport morski pozwala na dostarczenie towarów w ciągu ok. 53 godzin z portu Kaohsiung do pięciu głównych portów regionu: Manila, Singapur, Hongkong, Szanghaj i Tokio. Tajwan służy nie tylko jako pomost łączący Europę, Amerykę i Japonię z wschodzącymi rynkami Azji i Pacyfiku, ale też jako dogodne miejsce ulokowania siedziby lub oddziału firmy.

Głównym portem lotniczym jest port lotniczy Tajpej-Taiwan Taoyuan (46,5 mln w 2018 r.), położony na północy Tajwanu w mieście Taoyuan, 25 km na zachód od Tajpej. Główną linią lotniczą kraju jest przewoźnik China Airlines, z węzłem w Tajpej. Ruch międzynarodowy obsługują też port lotniczy w Kaohsiung (6,9 mln pasażerów w 2018 r.) oraz Tajpej Songshan (6,2 mln pasażerów w 2018 r.), a także Taichung (2,6 mln pasażerów w 2018 r.). Pozostałe czternaście portów lotniczych obsługuje wyłącznie połączenia krajowe.

Z uwagi na ukształtowanie terenu, sieć kolejowa i drogowa Tajwanu przez wiele lat była słabo rozwinięta. Sieć kolejowa składała się z krótkich, izolowanych, wąskotorowych linii na wybrzeżu wschodnim. Od lat 70. XX wieku rozpoczął się szeroko zakrojony proces modernizacji, scalania i przekuwania linii na tor normalny (1435 mm). Głównymi inwestycjami lat 80. XX wieku była budowa szybkiej kolei na 363-kilometrowym odcinku Jilong – Gaoxiong i przebijanie przez trudne górskie masywy linii Yilan – Hualian, gdzie na 122-kilometrowej

⁴² www.gtai.de/gtai-de/trade/welkarte/asien/taiwan (10.03.2020 r.)

trasie wybudowano prawie 60 tuneli. Obecnie łączna długość linii kolejowych na Tajwanie wynosi 1613 km (dane za 2018 r.).

Tajwańska infrastruktura drogowa licząca około 43.000 km (drogi utwardzone) jest dobrze rozbudowana, ale wymagająca modernizacji, głównym powodem jest wiele wąskich dróg górskich, co w efekcie często przyczynia się do konieczności przeładunku. Sieć drogowa najgęstsza jest na północy i południowym zachodzie wyspy. Transport z wykorzystaniem samochodów ciężarowych jest obłożony (od 2013 r.) odpowiednikiem działającego w Polsce pod nazwą viaToll, elektronicznego systemu poboru opłat za przejazd drogami krajowymi ETC – Electronic Toll Collection.

Ważna dla Tajwanu jest żegluga morska. Znaczną część floty stanowią kontenerowce. W latach 80. XX wieku tajwańska firma *Yangming* była największym na świecie przewoźnikiem kontenerowym. Jednym z większych portów na wyspie jest Taichong na wybrzeżu północno-zachodnim. Przewoźnik Fujian Cross Strait Ferry zapewnia stąd połączenie promowe z portem Pingtan na wyspie Pingtan w prowincji Fujian. Tajwan dysponuje siedmioma międzynarodowymi portami handlowymi: Anping, Hualien, Kaohsiung, Keelung, Su'ao, Taichung und Taipei. Ósmym największym portem zarówno dla „kontenerowców” jak i „masowców”⁴³ jest port Kaohsiung. Tajwan nie posiada rzek, które byłyby żeglowne.

W 2012 r. została utworzona Taiwan International Ports Corporation Ltd. (TIPC)⁴⁴, państwowa firma żeglugowa, która koordynuje pracę portów na Tajwanie.

Tabela 7: Struktura udziału rodzajów transportu na Tajwanie w 2017 r.

Rodzaj transportu	Ilość w mln ton	%
Transport kolejowy	7,8	0,9
Transport drogowy	537	59,9
Transport morski	349	38,9
Transport powietrzny	2,4	0,3

Źródło: www.gtai.de/gtai-de/trade/branchen/logistik/taiwan/logistik-in-taiwan-14570 (10.03.2020 r.)

⁴³ Statki do przewozu ładunków suchych masowych

⁴⁴ <https://www.twport.com.tw/en/> (10.03.2020 r.)

Tabela 8: Wiodące przedsiębiorstwa transportowe na Tajwanie

Firma	Przedstawicielstwa	Oferowane usługi	Strona internetowa
Taiwan Distribution Center Co., Ltd.	7 przedstawicielstw między innymi Linkou- New Taipei City, Gangshan-Kaohsiung County, Taichung	Transport drogowy	www.tdccorp.com.tw
Dimerco Express Corporation	148. biur w 17.krajach	Transport morski, kolejowy, drogowy	www.dimerco.com
Highly Confident Transportation HCT	łącznie 63. biura na Tajwanie	Transport powietrzny, drogowy	www.hct.com.tw
President Transnet Corp. (Uni President Group)	łącznie 11. tysięcy punktów przyjęć	Transport drogowy	www.tdccorp.com.tw
Kerry Tj Logistics Company Limited	150. biur	Transport drogowy	www.kerrytj.com
Evergreen International Storage Transport Corp. (Eitc)	łącznie trzy przedstawicielstwa Taoyuan, Taichung, Kaohsiung	Transport drogowy, morski	www.evergreen-eitc.com.tw
Formosa Plastics Transportation Corporation	łącznie 9. przedstawicielstw	Transport drogowy	www2.fpg.com.tw
President Logistics International Corp (Uni President Group)	łącznie 50. biur	Transport drogowy	www.plic.com.tw/plic
Uni-President Cold-Chain Corp.	łącznie 17. biur	Transport drogowy	www.upcc.com.tw
DHL Spedition	łącznie 3. biura	Transport powietrzny, drogowy, morski	www.logistics.dhl/tw-zh/home.html
Schenker		Transport powietrzny, drogowy, morski	www.dbschenker.com/tw-en
Dachser		Transport powietrzny, morski	www.dachser.com/tw/en/

Źródło: www.gtai.de/gtai-de/trade/branchen/logistik/taiwan/logistik-in-taiwan-14570 (10.03.2020 r.)

Tabela 9: Najważniejsze punkty przeładunkowe Tajwanu w roku 2017

Nazwa	Zasięg
Far Glory Free Trade Zone	W pobliżu Taiwan Taoyuan International Airport, Dayun Village, powierzchnia około 45 ha
Evergreen Logistics	Cztery centra logistyczne na Tajwanie
Taiwan Distribution Center	Siedem centrów logistycznych
Highly Confident Transportation HCT	Czternaście centrów logistycznych
Momo Warehouse	Największa na Tajwanie firma świadcząca usługi E-Commerce. W roku 2017 wybudowała pierwszy zautomatyzowany magazyn na wyspie.
Kerry TJ Logistics Company Limited	Jedenaście centrów logistycznych

Źródło: www.gtai.de/gtai-de/trade/branchen/logistik/taiwan/logistik-in-taiwan-14570 (10.03.2020 r.)

9. Dostawy, usługi i warunki płatności

Incoterms to zwięzłe określenia opisujące Międzynarodowe Reguły Handlu, które zostały opublikowane w 1936 r. i stanowią zestaw jedenastu zasad, które precyzują, kto jest za co odpowiedzialny podczas międzynarodowych transakcji. Są one ujednolicone i używane na całym świecie, ułatwiając sporządzanie międzynarodowych umów handlowych. Ich zastosowanie ma również miejsce w obrocie handlowym z Tajwanem. Incoterms określają podział wszystkich czynności, ryzyk i kosztów dotyczących transakcji pomiędzy sprzedającego i kupującego. Podanie wymagań na każdej fakturze znacznie ogranicza ryzyko potencjalnie kosztownych nieporozumień.⁴⁵

⁴⁵ https://www.tnt.com/express/pl_pl/site/how-to/understand-incoterms.html (10.04.2020 r.)

Tabela 10: Najczęściej występujące zasady Incoterms

EXW	DAP	DDP
EXW – Ex-Works (z zakładu)	DAP – Delivered At Place (dostarczone do miejsca)	DDP – Delivered Duty Paid (dostarczone, cło opłacone)
Kupujący ponosi prawie wszystkie koszty i ryzyko podczas całego procesu wysyłki Jedynym obowiązkiem sprzedawcy jest zapewnienie dostępu do towarów Kiedy kupujący otrzyma dostęp do towarów, reszta należy do niego (włącznie z załadunkiem)	Sprzedawca pokrywa koszty transportu i bierze na siebie ryzyko związane z dostarczeniem towarów pod uzgodniony adres Towary są uznawane za dostarczane, kiedy znajdują się pod ustalonym adresem i są gotowe do rozładunku Obowiązują takie same zasady dotyczące eksportu i importu jak w przypadku DAT (dostarczone do terminalu)	Sprzedawca ponosi prawie całą odpowiedzialność podczas trwania procesu transportu Pokrywa on koszty transportu i bierze na siebie ryzyko związane z dostarczeniem towarów pod ustalony adres Sprzedawca przygotowuje też towary do rozładowania, wypełnia zobowiązania eksportowe i importowe oraz reguluje wszelkie opłaty celne
Przeniesienie ryzyka ze sprzedającego na kupującego: w magazynie lub biurze sprzedającego albo w innym miejscu, gdzie następuje odbiór towaru.	Przeniesienie ryzyka ze sprzedającego na kupującego: kiedy towary znajdą się we wskazanym miejscu i zostaną przygotowane do rozładowania.	Przeniesienie ryzyka ze sprzedającego na kupującego: kiedy towary znajdą się we wskazanym miejscu i zostaną przygotowane do rozładowania.

Źródło: https://www.tnt.com/express/pl_pl/site/how-to/understand-incoterms.html (10.04.2020 r.)

Tabela 11: Pozostałe reguły Incoterms

CIP	DAT	FCA
CIP – Carriage And Insurance Paid To (koszty transportu i ubezpieczenie opłacone do)	DAT – Delivered At Terminal (dostarczone do terminalu)	FCA – Free Carrier (franco przewoźnik)
Sprzedawca ma takie same obowiązki jak w przypadku reguły CPT (koszty przewozu do) z jedną różnicą: sprzedawca opłaca również ubezpieczenie towarów Sprzedawca jest zobowiązany jedynie do zakupu minimalnego ubezpieczenia Jeśli kupujący chce skorzystać z bardziej kompleksowych usług ubezpieczeniowych, musi je sam zamówić	Sprzedawca pokrywa koszty transportu i bierze na siebie ryzyko związane z dostarczeniem towarów do określonego terminalu Terminalem może być lotnisko, magazyn, droga lub plac kontenerowy Sprzedawca organizuje odprawę celną i rozładowuje towary na terminalu Kupujący organizuje odprawę importową i wszelkie powiązane czynności	Obowiązkiem sprzedawcy jest przekazanie towarów przewoźnikowi kupującego w ustalonej lokalizacji Sprzedawca musi również przygotować towary do eksportu
Przeniesienie ryzyka ze sprzedającego na kupującego: kiedy przewoźnik kupującego odbierze towary	Przeniesienie ryzyka ze sprzedającego na kupującego: na terminalu.	Przeniesienie ryzyka ze sprzedającego na kupującego: kiedy przewoźnik kupującego odbierze towary.
CPT	FAS	FOB
CPT – Carriage Paid To (koszty transportu opłacone do)	FAS – Free Alongside Ship (franco wzdłuż burty statku)	FOB – Free On Board (franco statek)
Takie same obowiązki sprzedawcy jak w przypadku reguły FCA (franco przewoźnik) z jedną różnicą: sprzedawca opłaca koszty dostawy Tak jak w przypadku FCA, sprzedawca musi przygotować towary do eksportu	Sprzedawca ponosi wszelkie koszty i ryzyko aż do momentu dostarczenia towarów pod statek W tym miejscu ryzyko przejmuje kupujący i to on zajmuje się odprawą eksportową i importową	Sprzedawca ponosi wszelkie koszty i ryzyko aż do momentu załadowania towarów na statek Zajmuje się on również odprawą eksportową Kupujący przejmuje całą odpowiedzialność, gdy towary znajdują się na statku
Przeniesienie ryzyka ze sprzedającego na kupującego: kiedy przewoźnik kupującego odbierze towary.	Przeniesienie ryzyka ze sprzedającego na kupującego: kiedy towary zostaną dostarczone pod statek.	Przeniesienie ryzyka ze sprzedającego na kupującego: kiedy towary zostaną dostarczone na statek.

CFR	CIF	
CFR – Cost And Freight (koszt i fracht)	CIF – Cost, Insurance And Freight (koszt, ubezpieczenie i fracht)	
Sprzedawca ma takie same obowiązki jak w przypadku reguły FOB (franco statek), ale musi także opłacić koszt dostarczenia towarów do portu Tak jak w przypadku FOB kupujący przejmuje całą odpowiedzialność, kiedy towary znajdują się na statku	Sprzedawca ma te same obowiązki co w przypadku reguły CFR, ale pokrywa również koszty ubezpieczenia Podobnie jak w przypadku reguły CIP wystarczy, że wykupi minimalne ubezpieczenie Jeśli kupujący chce skorzystać z bardziej kompleksowych usług ubezpieczeniowych, musi sam za nie zapłacić	
Przeniesienie ryzyka ze sprzedającego na kupującego: kiedy towary znajdują się na statku.	Przeniesienie ryzyka ze sprzedającego na kupującego: kiedy towary znajdują się na statku.	

Źródło: https://www.tnt.com/express/pl_pl/site/how-to/understand-incoterms.html (10.04.2020 r.)

10. Ocena ryzyka inwestycyjnego na Tajwanie

Tabela 9: Analiza SWOT

Silne strony	Słabe strony
• Rozwinięta baza przemysłowa • Dobrze wykształcona i relatywnie tania siła robocza • Silna pozycja jako dostawcy oryginalnych części (<i>Original Equipment Manufacturer, OEM</i>), elastyczność w sieci dostaw • Bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura komunikacyjna oraz IT • Bliskość CHRL jako rynku produkcji i zbytu • Dwustronna umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania	• Duża zależność od importu energii i surowców naturalnych • Niewielka ilość światowych marek i koncernów • Niewielka ilość umów o wolnym handlu • Relatywnie mały rynek wewnętrzny • Brak strukturalnego podejścia do eksportu
Szanse	Zagrożenia
• Wsparcie dla innowacyjnych branż • Powracający inwestorzy z CHRL • Rezygnacja z energii atomowej, • Rozbudowa odnawialnych źródeł energii i zapotrzebowanie na większą wydajność energetyczną • Rynek przyjazny konsumpcji z przeciętnie wysoką wartością aktywów/majątku • Duży udział w rynku małych i średnich firm	• Duża zależność od Chin jako rynku eksportu • Napięcia polityczne z CHRL • Niedostatek energii • Rosnący deficyt specjalistów • Niski przyrost naturalny i szybkie starzenie się społeczeństwa. • Przypadkowy wybór partnerów handlowych • Powtarzalność chorób i epidemii odzwierzęcych mająca bezpośredni związek z wprowadzanymi czasowo zakazami obrotu handlowego • Niedostateczna świadomość w obszarze należytego zabezpieczenia transakcji

Źródło: opracowano na podstawie: <https://www.gtai.de/gtai-de/trade/wirtschaftsumfeld/swot-analyse/taiwan/swot-analyse-taiwan-november-2019--201998> (10.03.2020 r.)

Powyższa analiza ma charakter poglądowy, a jej zasadniczym celem jest określenie potencjału wyspy, zarówno pod kątem globalnym, jak i w odniesieniu do polskich przedsiębiorców. Nie ulega wątpliwości, że tajwańska gospodarka ma solidne podstawy, wynikające z prowadzonej konsekwentnie od lat polityki opartej na poszanowaniu światowych reguł ekonomii. Planowanie współpracy biznesowej z tajwańskim partnerem musi jednak wymagać indywidualnego podejścia, które będzie uwzględniało - inną od tej, z jaką mamy do czynienia w Europie – specyfikę mentalną, organizacyjną oraz związaną z kulturą pracy.

11. Przydatne kontakty

11.1. Adresy stron rządowych Tajwanu

- Portal władz Tajwanu: <https://www.taiwan.gov.tw/>
- Prezydent: <http://english.president.gov.tw>
- Yuan Legislacyjny (parlament): <http://www.ly.gov.tw/en/innerIndex.action>
- Yuan Wykonawczy: <https://english.ey.gov.tw/>
- Yuan Sądowniczy: <http://www.judicial.gov.tw/en>
- Yuan Kontrolny: <https://www.cy.gov.tw/en/>
- Ministerstwo Spraw Zagranicznych(MOFA): <http://www.mofa.gov.tw/en/default.aspx>
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (MOI): <http://www.moi.gov.tw/english/index.aspx>
- Ministerstwo Sprawiedliwości (MOJ): <http://www.moj.gov.tw/mp095.html>
- Ministerstwo Edukacji (MOE): <https://english.moe.gov.tw/mp-1.html>
- Ministerstwo Kultury (MOC): <https://www.moc.gov.tw/en/>
- Ministerstwo Transportu i Komunikacji (MOTC): <http://www.motc.gov.tw/ch/index.jsp>
- Ministerstwo Finansów (MOF): <https://www.mof.gov.tw/eng>
- Ministerstwo Spraw Gospodarczych (MOEA):
<http://www.moea.gov.tw/Mns/english/home/English.aspx>
- Bank Centralny: <http://www.cbc.gov.tw/mp2.html>
- Rada Rozwoju Narodowego (NDC): <https://www.ndc.gov.tw/en/>
- Rada Rolnictwa Yuanu Wykonawczego (COA): <http://eng.coa.gov.tw/index.php>
- Biuro Inspekcji Sanitarnej Zwierząt i Roślin oraz Rada Kwarantanny:
<https://www.baphiq.gov.tw/en/>
- Administracja Ochrony Środowiska (EPA): <http://www.epa.gov.tw/en>
- Biuro ds. Własności Intelektualnej: <https://www.tipo.gov.tw/en/mp-2.html>

11.2. Strony o charakterze gospodarczym

- Invest In Taiwan: <https://investintaiwan.nat.gov.tw/>
- Instytut Rozwoju Technologii Przemysłowych: <http://www.itri.org.tw/eng>
- Tajwańska Rada Rozwoju Handlu Zagranicznego (TAITRA): <https://www.taitra.org.tw/>
- Park Naukowy Hsinchu: <http://www.sipa.gov.tw/english/index.jsp>
- Urząd Statystyczny: <http://eng.stat.gov.tw/mp.asp?mp=5>
- Związek Arbitrażowy Tajwanu: <http://www.arbitration.org.tw/english/index.html>

11.3. Media anglojęzyczne

- Taipei Times: <http://www.taipeitimes.com>
- The China Post: <https://chinapost.nownews.com/>
- Focus Taiwan News Channel: <https://focustaiwan.tw/>
- International Community Radio Taiwan: <https://www.icrt.com.tw/>

11.4. Transport

- Port lotniczy Tajpej (TPE - Taoyuan Int. Arp.):
https://www.taoyuan-airport.com/main_en/index.aspx
- Port morski w Kaohsiung: <https://kh.twport.com.tw/en/>
- Tajwańskie Szybkie Koleje: http://www.thsrc.com.tw/index_en.html
- Koleje Tajwańskie: <https://tip.railway.gov.tw/tra-tip-web/tip>

11.5. Polskie adresy na Tajwanie

- Zagraniczne Biuro Handlowe w Tajpej:
https://www.paih.gov.pl/zbh_taipei?id=cdad431591373e47eba5ab6c984c2b55
- Biuro Polskie w Tajpej: <https://poland.tw/web/taiwan/biuro>

11.6. W Polsce

- Ministerstwo Spraw Zagranicznych: <https://www.gov.pl/web/dyplomacja>
- Departament Azji i Pacyfiku: DAP.Sekretariat@msz.gov.pl
- Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości: <http://www.parp.gov.pl>
- Polska Agencja Inwestycji i Handlu S. A.: <https://www.paih.gov.pl>
- Polsko-Tajwański Zespół Parlamentarny: <http://www.sejm.gov.pl>
- Biuro Przedstawicielskie Tajpej w Polsce: <https://www.taiwanembassy.org>
- Taitra Trade Center, Warsaw: <https://warsaw.taiwantrade.com>

12. Polecane wydarzenia targowe*

- Food Taipei – Największe Targi Spożywcze (Grudzień) – Tajpei Exhibition Center – ponad 1000 wystawców i blisko 62.000 zwiedzających z całego świata (www.foodtaipei.com.tw);
- Timtos – Międzynarodowe Targi Obrabiarek – odbywające się co dwa lata (kolejne Marzec 2021) – ponad 1200 wystawców oraz 7.000 stoisk. (www.timtos.com.tw);
- Taiwan International Fastener Show – Targi Elementów Złącznych (Październik) – Kaoshiung Exhibition Center – blisko 415 wystawców, blisko 33.000 zwiedzających w tym 2200 z zagranicy (www.fastenertaiwan.com.tw);
- Taipei Pack – Targi Opakowań (Grudzień) – (www.taipeipack.com.tw);
- Medical Taiwan – Taiwan Int'l Medical & Healthcare Expo – Targi Medyczne (Październik) ponad 600 wystawców i 100.000 odwiedzających (rok 2018). Wydarzenie adresowane do podmiotów związanych z rynkiem medycznych i szeroką pojętą ochroną zdrowia oraz branżą paraleków i kosmetyków (www.medicaretaiwan.com);
- Computex Taipei – Największe Targi Komputerowe Azji (Wrzesień) – w roku 2018 to 1600 wystawców z 30 krajów i ponad 48.000. zwiedzających z 168 państw. (www.computextaipei.com.tw);
- Taiwan HORECA – Targi przedstawicieli branży HoReCa (Grudzień) – w roku 2018 uczestniczyło w nich ponad 160 wystawców i ponad 62.000. odwiedzających. (www.taiwanhoreca.com.tw).

*W związku z epidemią COVID-19 w 2020 roku, większość wydarzeń targowych została przeniesiona na późniejszy termin.